

Nacions Unides

Comissió
Europea

● La política internacional per a la conservació de la diversitat biològica

1. El concepte de biodiversitat
2. Els primers documents marc
3. El Conveni sobre la diversitat biològica (1992)
4. L'estratègia europea
 - La Directiva hàbitats (1992)
 - L'Estratègia pan europea per a la diversitat biològica i paisatgística (1995)
 - Integració de la biodiversitat. L'Estratègia d'acció de la Comunitat Europea (1998)

Annexos

1. Conveni sobre la diversitat biològica
2. Integració de la biodiversitat. L'Estratègia d'acció de la Comunitat Europea

Nacions Unides

Comissió
Europea

1. El concepte de biodiversitat

El concepte

La diversitat és una característica general fonamental dels sistemes biològics a totes les escales - de la planetària a la molecular -, en tots els nivells d'organització - de l'ecosistema al gen - i en permanent transformació al llarg de la història evolutiva. La matèria viva defuig la uniformitat i, com més estable en el temps resulta un sistema viu, més elevada és la seva diversitat. Tanmateix, el fet que la diversitat biològica es manifesti a escales i nivells d'organització tan diferents fa difícil trobar-ne una definició operativa que els abasti tots.

La diversitat biològica seria la quantificació del nombre, la varietat i la variabilitat dels éssers vius, en definitiva la quantificació de la vida a la Terra en tots els seus aspectes i manifestacions. Però, als efectes de la política internacional referent a la conservació de la biodiversitat, ens hem d'atènyer a la definició, potser no del tot reeixida però universalment difosa que en dóna el Conveni sobre la diversitat biològica (Rio de Janeiro, 1992).

La variabilitat dels organismes vius de tota mena, inclosos, entre d'altres, els terrestres, els marins i d'altres sistemes aquàtics i els ecosistemes dels quals formen part; això inclou la diversitat dins de cada espècie, entre espècies i en els ecosistemes.

Amb el concepte biodiversitat se sol fer referència a tres grans tipus de diversitat:

La variabilitat de gens

La variabilitat d'espècies

La variabilitat d'ecosistemes

Per diversitat genètica s'entén la variabilitat de gens que es dóna en una població d'una determinada espècie o en la globalitat de les seves poblacions.

Per diversitat d'espècies s'entén la varietat d'espècies que hi ha en una regió. Aquesta diversitat es pot mesurar de moltes maneres. El nombre d'espècies d'una regió és una mesura que s'utilitza sovint, però una mesura més precisa, la «diversitat taxonòmica», té en compte la relació més o menys existent entre unes espècies i unes altres. Per exemple: una illa on hi ha 2 espècies d'ocells i 1 de mamífers té major diversitat taxonòmica que una illa amb 3 espècies d'ocells i cap de mamífers.

La diversitat dels ecosistemes és més difícil de mesurar que la de les espècies o la diversitat genètica, perquè les «fronteres» de les comunitats (associacions d'espècies) i dels ecosistemes no estan ben definides.

La distribució de la biodiversitat

Un element important que s'ha de tenir en compte en la discussió de la biodiversitat és que la seva distribució no és uniforme.

En general, és més elevada a les àrees càlides i humides del món, a les de relleu accidentat i als esculls coral·lins i les àrees marines d'aflorament.

Les selves tropicals plujoses, que ocupen encara no un 7% de la superfície terrestre, fins fa poc uns ecosistemes molt poc pertorbats, han dut al màxim la diversificació de les plantes i els animals que les poblen, força més de la meitat de les espècies actualment vivents.

Entre 7 i 120 milions d'espècies

Les estimacions de la diversitat de les espècies del món oscil·la entre 7 milions i 120 milions d'espècies, però les estimacions generalment admeses són d'uns 12 milions. D'aquestes, només 2 milions han estat descrites. Els problemes que es plantegen als límits actuals sobre la biodiversitat de les espècies es compliquen per la manca d'una base de dades o una llista centralitzada de les espècies del món.

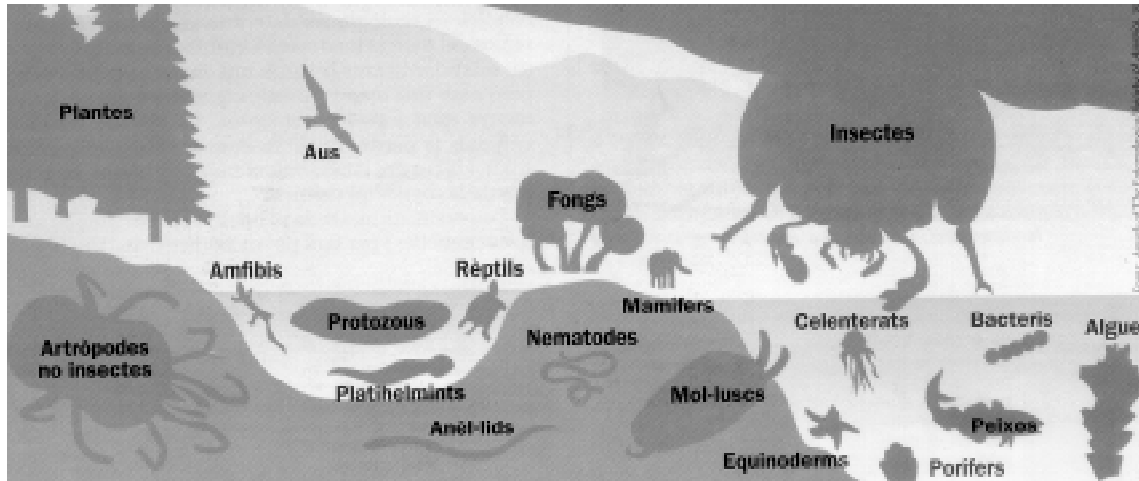
Nombre estimat d'espècies al món i la seva escassetat.

Grup	Nombre d'espècies identificades	Nombre total d'espècies	Percentatge d'identificades sobre el total	Nombre d'espècies escasses	Percentatge d'espècies escasses sobre espècies identificades
Mamífers, rèptils i amfibis	14.484	15.210	95	728	5
Ocells	9.040	9.225	98	683	8
Peixos	19.056	21.000	90	472	3
Plantes	322.311	480.000	67	-	-
Insectes	751.000	30.000.000	3	895	<1
Altres invertebrats i microorganismes	276.594	3.000.000	9	530	<1
TOTAL	1.392.485	33.525.435	4	-	-

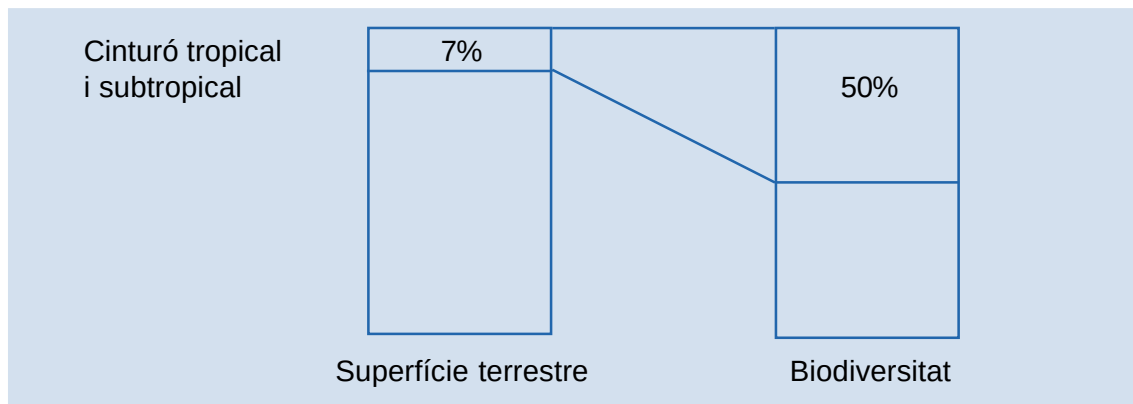
Font: World Bank, 1992

Nombre relatiu d'espècies descrites al món

(la mida dels organismes és proporcional al nombre d'espècies de cada grup)

Font: *Annals of The Entomological Society of America*

Actualment, se segueixen descobrint noves espècies, fins i tot d'ocells i mamífers. A mesura que els científics comencen a investigar ecosistemes poc coneguts, com el sòl i les profunditats marines, es descobreixen noves espècies.

La contaminació, la caça i la pesca abusives, i el comerç de la fauna tenen un paper important en aquesta extinció, però la causa més important és la destrucció dels hàbitats per a conreu i pastures, l'obtenció de combustible, la indústria, el turisme o l'expansió urbanística.

Un patrimoni amenaçat

Qualsevol forma d'explotació d'un ecosistema en modifica les condicions i n'elimina directament o indirecta alguna espècie. L'escala de l'explotació contemporània dels recursos naturals pels humans, determinada pels actuals models de desenvolupament, està conduint la biota del planeta a unes taxes de pèrdua de diversitat mai vistes.

Sembla que, entre l'any 1975 i l'any 2000 s'hauran extingit un milió d'espècies; l'any 2050, la meitat de totes les espècies supervivents l'any 2000 es podrien haver perdut per sempre més, un desastre que amenaça amb rivalitzar amb l'extinció en massa dels dinosaures, fa 65 milions d'anys.

La desaparició d'una sola espècie de planta pot determinar la d'unes desenes d'animals que en depenen.

Les taxes d'extinció actuals podrien ser de l'ordre de 25.000 vegades més elevades que les que es donarien en exclusió de l'acció humana.

Les selves tropicals, que apleguen com a mínim la meitat de les espècies del planeta, són destruïdes a un ritme esbojarrat. En els darrers quatre segles, s'ha destruït la meitat del bosc tropical que hi havia abans de l'any 1600.

Categories de factors humans fonamentals que contribueixen a l'erosió de la diversitat biològica al món

<i>Factor</i>	<i>Exemple de l'impacte en la conservació</i>
Creixement de la població	Pressió sobre l'espai i els recursos; fragmentació dels hàbitats
Pobresa i fam	Cacera furtiva; desforestació; comerç d'espècies en perill d'extinció; rebuig de les actuacions de conservació
Mala percepció	Pretensió d'assolir resultats en poc temps; minusvaloració del risc de falles a mitjà i llarg termini
Antropocentrisme	Hipervaloració de les capacitats tecnològiques; refús de suport a mesures percebudes com a no utilitàries
Transicions culturals	Gestió no sostenible dels recursos durant la colonització d'espais nous o en el marc de processos ràpids de canvi social
Economia	Dificultat de racionalitzar les mesures de conservació per la primacia del creixement sobre la sostenibilitat acordada per la majoria de governs; explotació desconsiderada de determinats recursos o àrees a causa de la internacionalització dels mercats i els preus erràtics de les matèries primeres
Política	Dificultat d'obtenir consensos polítics en relació amb mesures de conservació; desviació dels objectius en casos de corrupció; col·lapse de tota mesura de conservació en casos de crisi social, guerra, etc.

Font: *Science*, vol. 253

Per què conservar la biodiversitat

La pèrdua de diversitat del nostre entorn ens ha de preocupar, perquè és en aquesta diversitat que els humans hem trobat la manera d'esdevenir l'espècie dominant al planeta i controlar-ne una part significativa dels fluxos, perquè sabem que històricament les extincions d'espècies rarament han anat soles i que en moments de grans extincions sempre les espècies dominants han estat les més afectades, i perquè actualment, com a fracció conscient de la biosfera, amb capacitat per manipular-ne i pertorbar-ne una part no negligible dels fluxos, podem ser els humans mateixos els únics responsables de fer-ho en perjudici de la nostra pròpia supervivència com a espècie.

Això sense comptar els beneficis que ens poden pervenir de tantes i tantes espècies concretes, de la majoria de les quals ho ignorem gairebé tot. Des de les que ens serveixen d'aliment o n'extraïem principis actius per obtenir medicaments fins a les que són bàsiques en multitud de processos productius o simplement ens proporcionen un gaudi.

Així ho han entès en les darreres dècades científics, polítics i gent d'arreu del món i, al costat d'altres temes, la conservació de la diversitat biològica ha esdevingut un element clau en les estratègies internacionals d'acció ambiental, considerada com a requisit essencial per assolir models de vida i de desenvolupament sostenibles.

Nacions Unides

Comissió
Europea

2. Els primers documents marc

L'Estratègia mundial per a la conservació (1980)

L'Estratègia mundial per a la conservació, elaborada per la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura i els Recursos Naturals (UICN), amb l'assessorament, la col·laboració i el suport econòmic del Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) i el Fons Mundial per a la Natura, va ser una de les primeres i més rellevants contribucions per assolir un desenvolupament sostenible mitjançant la conservació dels recursos vius.

Els tres objectius bàsics d'aquesta primera estratègia eren:

- El manteniment dels processos ecològics essencials i els sistemes vitals.
- La preservació de la diversitat genètica.
- L'aprofitament sostenible de les espècies i els ecosistemes.

Bé que superat per desenvolupaments posteriors, ha estat un document de gran importància, ja que ha estat el primer del seu abast que ha enunciat la idea de **desenvolupament sostenible** i que ha plantejat obertament la necessitat d'abordar l'aprofitament d'espècies i

ecosistemes des de la perspectiva de la sostenibilitat de la seva utilització.

L'Estratègia mundial per a la conservació estableix una llista de requisits prioritaris i d'activitats prioritàries tant en l'àmbit nacional com internacional.

Requisits prioritaris

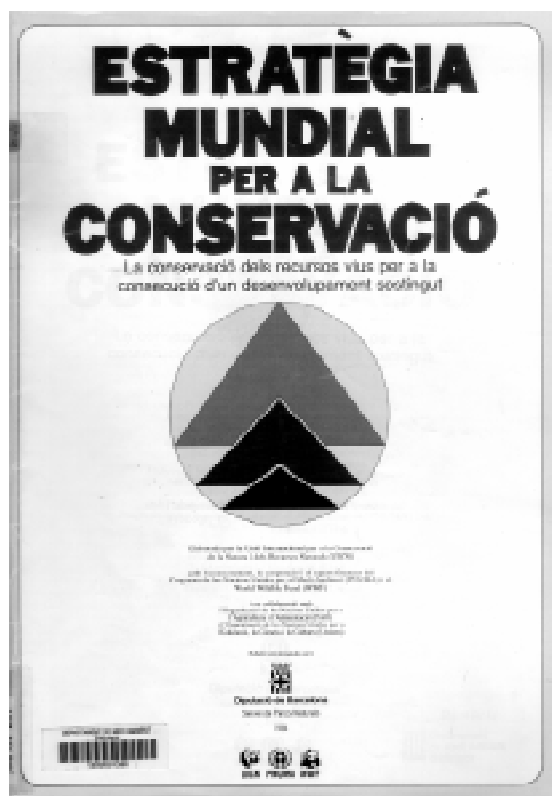
- Reserva de les millors terres per al cultiu.
- Adopció de pràctiques i mètodes de gestió per mantenir la productivitat de les terres de cultiu, de les pastures i dels boscos.
- Prevenció de la degradació dels sòls i restauració de les terres on els sòls ja hagin estat deteriorats.
- Protecció de les conques hidrogràfiques, particularment de les zones superiors de captació.
- Manteniment dels sistemes vitals de les pesqueres.
- Control de la pol·lució.
- Prevenció de l'extinció de les espècies.
- Preservació d'un nombre màxim de varietats de plantes, d'animals i de microorganismes o d'altres éssers vius que tinguin importància econòmica o una altra utilitat, així com de les formes silvestres relacionades.
- Establiment d'una xarxa global de zones protegides, que asseguri els hàbitats vitals de les espècies amenaçades, úniques o importants per altres conceptes, els ecosistemes únics i les mostres representatives dels diferents tipus d'ecosistemes.
- Reglamentació de l'aprofitament dels recursos vius de manera que sigui sostenible.
- Reducció de les captures accidentals.
- Manteniment dels hàbitats de les espècies aprofitades.
- Atribució i gestió acurades de les concessions fusteres.

Activitats prioritàries a escala dels estats

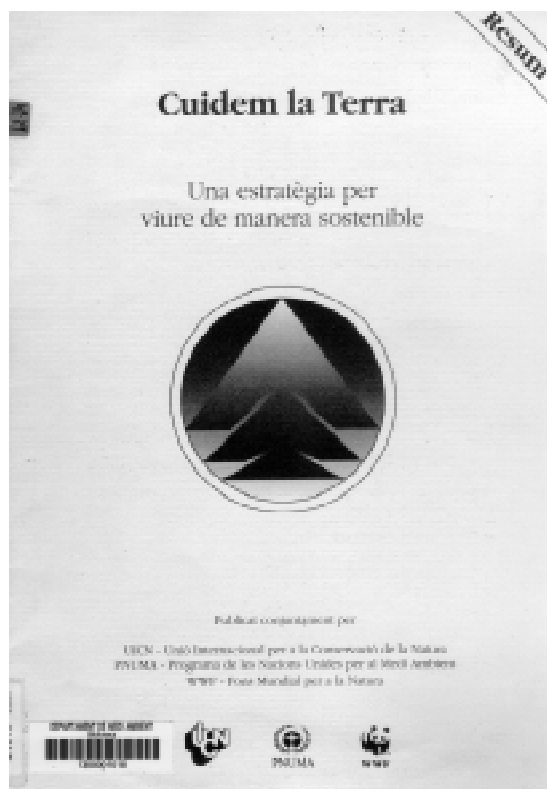
- Elaboració i aplicació d'unes estratègies de conservació a escala de tot l'estat i/o de la de qualsevol Administració competent d'àmbit territorial menor.
- Adopció d'unes polítiques ambientals preventives.
- Adopció d'una política de conservació transsectorial.
- Introducció d'indicadors no monetaris dels resultats de la conservació en els sistemes de comptabilitat nacional.
- Preparació d'avaluacions dels ecosistemes.
- Avaluació anticipada dels probables efectes ambientals de qualsevol acció important.
- Adopció d'un procediment per a l'atribució dels sòls i de les aigües que es basi en l'avaluació dels ecosistemes i en l'anàlisi ambiental.
- Revisió i enfortiment de la legislació sobre els recursos vius, assegurar que estipula prou disposicions quant a la conservació, i amb particular atenció a la seva aplicació.
- Revisió i millora de l'estat, de l'organització, i dels recursos financers i humans de les agències que assumeixen una responsabilitat en matèria de recursos vius.
- Establiment d'un departament encarregat de la conservació dels sòls i de les aigües, a una escala política decisòria.
- Establiment de noves organitzacions o de mesures especials per coordinar les ja existents, a fi d'aconseguir una gestió global i completa dels recursos vius de la mar.
- Revisió i reforçament de les possibilitats de capacitació, tant a en l'àmbit professional com tècnic i de l'usuari.
- Intensificació de la investigació per millorar la gestió dels recursos vius.
- Participació pública més gran en les decisions sobre els recursos vius.
- Campanyes i programes d'educació ambiental, particularment per als usuaris dels recursos vius, legisladors i executius, escolars i estudiants.
- Desenvolupament rural que combini unes mesures immediates per assegurar la supervivència humana amb d'altres a més llarg termini per salvaguardar la base de recursos i millorar la qualitat de la vida.

Activitats prioritàries a escala internacional

- Revisió de l'abast i de l'eficàcia del dret internacional en matèria de recursos vius, i elaboració d'un nou dret per resoldre qualsevol deficiència
- Aplicació dels convenis internacionals sobre la conservació.
- Assistència multilateral i bilateral per a l'elaboració i l'aplicació de polítiques ecològicament encertades, i l'establiment i el manteniment de procediments, lleis i organitzacions eficaços per a la conservació.
- Programes cooperatius per a la conservació dels boscos tropicals.
- Programes cooperatius per a la conservació de les zones àrides.
- Programa cooperatiu per a la protecció in situ dels parents silvestres de les espècies econòmiques o útils, de les espècies amenaçades i dels ecosistemes de diversitat excepcional.
- Conservació de les espècies i dels ecosistemes a alta mar.
- Aplicació de la Convenció sobre la prevenció de la contaminació marina a causa de la descàrrega de rebuigs i d'altres matèries (Londres, 1972); de la Convenció sobre la regulació de la contaminació transfronterera de l'aire (Ginebra, 1979), com també d'altres convenis regionals anàlegs.
- Control de la mineria a alta mar.
- Suport al Programa mundial del clima.
- Conservació dels recursos vius de l'Antàrtida i de l'oceà Austral.
- Estratègies regionals per a la conservació dels recursos vius i les conques hidrogràfiques internacionals.
- Estratègies regionals per a la conservació dels recursos vius de les mars internacionals.

Portada de «L'Estratègia mundial per a la conservació»
Publicada per la Diputació de Barcelona l'
any 1986.

Portada de «Cuidem la Terra»
Publicada pel Departament de Medi Ambient l'any
1992.

Cuidem la Terra. Una estratègia per viure de manera sostenible (1991)

La revisió de la primera Estratègia mundial per a la conservació de 1980, a la dècada dels 90, va donar lloc al document ***Cuidem la Terra. Una estratègia per viure de manera sostenible*** en què la sostenibilitat ja es preveia com un objectiu en si mateixa més que no pas com un mitjà. De fet, propugnava la instauració a tots els països de la Terra d'una societat que visqués de manera sostenible, fonamentada en una ètica de respecte i consideració envers els altres (incloses les generacions futures) i en un sistema econòmic que aprofités els recursos naturals, sense posar en perill la supervivència d'altres espècies i

respectant els ritmes de renovació natural dels recursos renovables. *Cuidem la Terra* havia d'influir notòriament en la Conferència de les Nacions Unides per al Medi Ambient i el Desenvolupament celebrada l'any 1992, a Rio de Janeiro.

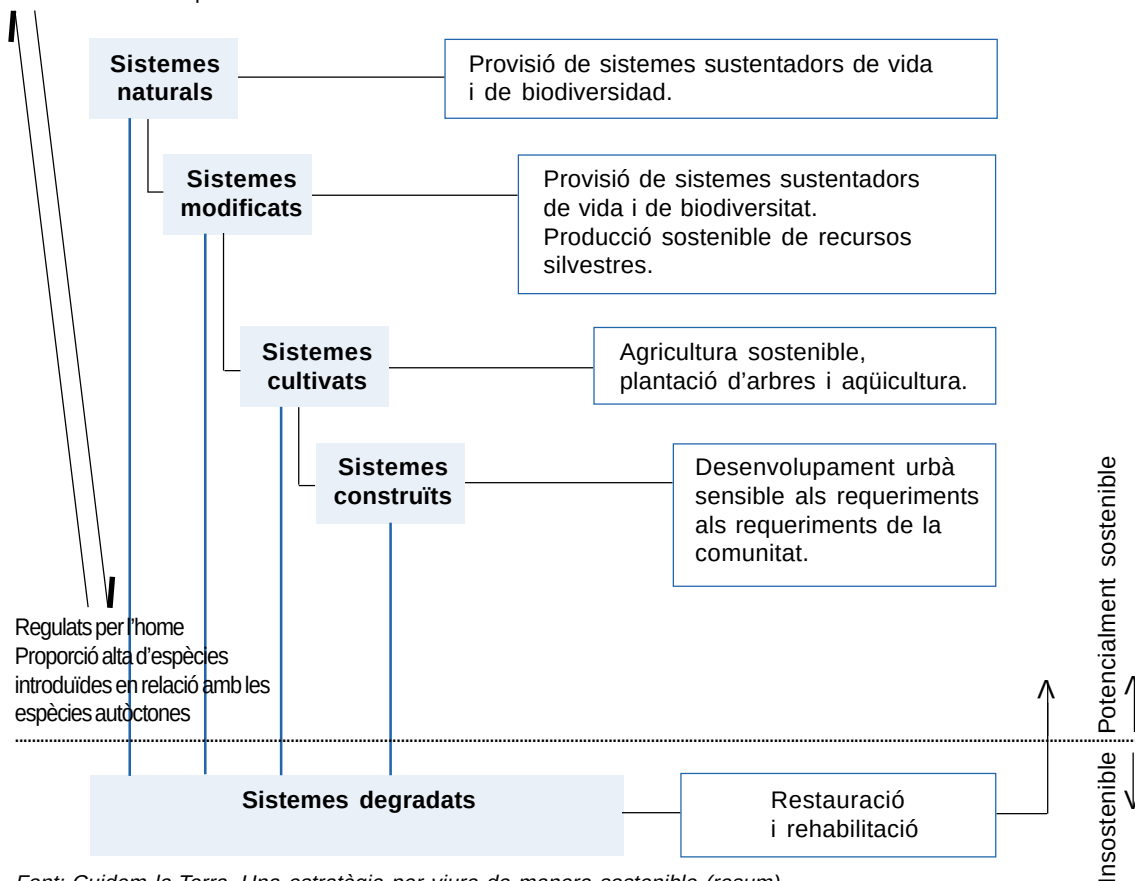
Els objectius bàsics de *Cuidem la Terra* són els mateixos que els de l'Estratègia mundial per a la conservació: el manteniment dels processos ecològics essencials i els sistemes vitals, la preservació de la diversitat genètica i l'aprofitament sostenible de les espècies i els ecosistemes.

Les accions recomanades per conservar la vitalitat i la diversitat de la Terra són les següents:

- Adoptar un enfocament de prevenció contra la contaminació.
- Reduir les emissions de diòxid de sofre, òxids de nitrogen, monòxid de carboni i hidrocarburs.
- Reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle.
- Preparar-se per al canvi climàtic.
- Adoptar un enfocament integrat en la gestió de les terres i de les aigües, i utilitzar la conca hidrogràfica com a unitat de gestió.
- Preservar en el millor nivell possible els ecosistemes naturals i modificats de cada país.
- Rebaixar la pressió que s'exerceix sobre els ecosistemes naturals i modificats mitjançant la protecció de les millors terres de conreu i la gestió racional des del punt de vista ecològic.
- Posar límits a la desforestació sense reposició. Protegir grans àrees de boscos naturals i mantenir un patrimoni permanent de boscos modificats.
- Acabar d'establir un sistema global d'àrees protegides i mantenir-lo.
- Millorar la conservació de plantes i d'animals silvestres.
- Augmentar la comprensió i els coneixements en matèria d'espècies i d'ecosistemes.
- Recórrer a una combinació d'activitats de conservació in situ i ex situ per preservar espècies i recursos genètics.
- Explotar els recursos silvestres de manera sostenible.
- Donar suport a la gestió que les comunitats locals fan dels recursos silvestres renovables i incrementar els incentius per conservar la diversitat biològica.

Cuidem la Terra fa una classificació dels ecosistemes segons el grau de sostenibilitat en què es troben i assigna a cada tipus d'ecosistema uns objectius o funcions essencials:

Autoregulats. Proporció alta d'espècies autòctones en relació amb les espècies introduïdes.

Font: Cuidem la Terra. Una estratègia per viure de manera sostenible (resum).

Convenis internacionals relacionats amb la conservació de la natura subscrits per l'Estat espanyol

- **Conveni de Ramsar** (1971), relatiu a les zones humides d'importància internacional especialment com a hàbitat d'ocells aquàtics, ratificat l'any 1982.
- **Conveni de París** (1972), sobre protecció del patrimoni mundial, ratificat l'any 1975.
- **Conveni OSPAR** (Oslo 1972, París 1974) relatiu a la protecció de l'Atlàntic Nord; el seu V protocol, sobre biodiversitat, es va signar l'any 1998.
- **Conveni de Washington** (1973), relatiu al comerç internacional d'espècies amenaçades de la fauna i la flora silvestres, ratificat l'any 1986.
- **Conveni de Barcelona** (1976), relatiu a la protecció de la mar Mediterrània, ratificat l'any 1976. Renovat l'any 1995 de nou a Barcelona.
- **Conveni de Bonn** (1979), relatiu a la conservació d'espècies migratòries d'animals silvestres, ratificat l'any 1985.
- **Conveni de Berna** (1979), relatiu a la conservació de la vida silvestre i del medi natural a Europa, ratificat l'any 1986.
- **Conveni de les Nacions Unides sobre dret del mar** (1982), relatiu, entre d'altres temes, a la conservació, la utilització i l'administració dels recursos vius, ratificat l'any 1986.
- **Conveni sobre la diversitat biològica** (1992), ratificat l'any 1993.
- **Conveni sobre la desertificació** (1994), ratificat l'any 1996.

Nacions Unides

Comissió
Europea

3. El Conveni sobre la diversitat biològica (1992)

Un dels fruits de la Conferència de les Nacions Unides per al Medi Ambient i el Desenvolupament, celebrada l'any 1992, a Rio de Janeiro, ha estat el **Conveni sobre la diversitat biològica** que ha constituït el principal nexa d'articulació entre els principis i les recomanacions generals emanats de les estratègies esmentades i altres documents, i l'acció dels estats en matèria de conservació de la diversitat biològica. Aquest conveni ha estat ratificat per **176 estats**, entre els quals hi ha el Regne d'Espanya. La Comunitat Europea el va ratificar l'any 1993.

El Conveni vol assegurar una acció internacional eficaç per frenar la destrucció de les espècies biològiques, els hàbitats i els ecosistemes.

El preàmbul del Conveni afirma que la conservació de la diversitat biològica constitueix un interès comú de la Humanitat, per raó del seu valor intrínsec i del dels seus components, i també de la seva importància per a l'evolució i el manteniment dels sistemes necessaris per a la vida en la biosfera. Paral·lelament, manifesta la preocupació per la reducció que experimenta la diversitat biològica, la consciència de la manca general d'informació i de coneixements i la importància vital de preveure, prevenir i atacar les causes de la reducció significativa o de la pèrdua de la biodiversitat des de l'arrel.

Els tres objectius bàsics del Conveni són:

- La conservació de la biodiversitat.
- L'aprofitament sostenible dels seus components.
- La distribució justa i equitativa dels beneficis procedents de la utilització dels recursos genètics.

Les parts signatàries adopten una sèrie de compromisos. Concretament:

1. En matèria de desenvolupament d'estratègies, plans o programes nacionals, cada part contractant es compromet a:

- Desenvolupar estratègies, plans o programes nacionals per a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat.

2. En matèria d'integració de la biodiversitat en els processos decisoris, cada part contractant es compromet a:

- Integrar la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat dins dels seus plans, programes i polítiques sectorials o intersectorials.

3. En matèria d'identificació i seguiment dels components de la biodiversitat, cada part contractant es compromet a:

- Identificar els components importants per a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat.
- Fer el seguiment dels components de biodiversitat identificats, posant especial atenció en els que requereixin mesures de conservació urgents i els que ofereixen un major potencial d'aprofitament sostenible.
- Mantenir i organitzar les dades obtingudes.

4. En matèria de conservació in situ, cada part contractant es compromet a:

- Establir un sistema d'àrees protegides o d'àrees on s'han de prendre mesures especials per preservar la biodiversitat.
- Promoure la protecció d'ecosistemes i hàbitats naturals.

5. En matèria de conservació ex situ, cada part contractant, amb el propòsit de complementar les mesures de conservació in situ, es compromet a:

- Adoptar mesures de conservació ex situ de components de biodiversitat.
- Regular i gestionar la recollida de recursos biològics d'hàbitats naturals amb finalitats de conservació ex situ sense amenaçar.

6. En matèria d'aprofitament sostenible, cada part contractant es compromet a:

- Integrar consideracions referents a la conservació i l'aprofitament sostenible dels recursos biològics en la presa de decisions en l'àmbit nacional.
- Donar suport a les poblacions locals perquè desenvolupin i apliquin mesures destinades a la recuperació d'àrees degradades on s'hagi reduït la biodiversitat.
- Promoure la cooperació entre les seves autoritats governamentals i el seu sector privat per desenvolupar mètodes per a l'aprofitament sostenible dels recursos biològics.

7. En matèria de creació d'incentius, cada part contractant es compromet a:

- Adoptar mesures econòmicament i socialment adequades que actuïn com a incentius per a la conservació i l'aprofitament sostenible dels components de la biodiversitat.

8. En matèria de recerca, educació i informació, cada part contractant es compromet a:

- Establir programes d'educació i formació científica i tècnica sobre les mesures destinades a la identificació, la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat.
- Promoure les investigacions que contribueixin a la conservació i a l'aprofitament sostenible de la biodiversitat.
- Promoure i fomentar la comprensió de la importància de la conservació de la diversitat biològica.
- Cooperar amb altres estats i organitzacions internacionals en el desenvolupament de programes educatius referents a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat.

9. En matèria d'avaluació de l'impacte de polítiques, programes i projectes, cada part contractant es compromet a:

- Introduir els procediments adequats que obliguin a fer una avaluació dels impactes ambientals dels projectes que proposi i que puguin tenir efectes nocius importants sobre la diversitat biològica amb l'objectiu d'evitar o minimitzar aquests efectes.

10. En matèria de cooperació tècnica i científica, cada part contractant es compromet a:

- Promoure la cooperació tècnica i científica internacional en el camp de la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat, mitjançant les institucions internacionals i nacionals pertinents.

11. En matèria d'intercanvi d'informació i transferència de tecnologia, cada part contractant es compromet a:

- Facilitar l'intercanvi d'informació, des de totes les fonts d'informació públicament disponibles, pertinent a la conservació i l'aprofitament sostenible de la diversitat biològica, prenent en consideració les necessitats especials dels països en vies de desenvolupament.

D'acord amb l'article 6 del Conveni sobre la diversitat biològica, cada part contractant haurà de desenvolupar una estratègia. L'Estratègia de la Unió Europea està aprovada i es comenta i es transcriu en aquesta publicació. L'Estratègia espanyola per a la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat està aprovada i es va presentar oficialment el mes de març de 1999. L'Estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat és actualment en fase d'elaboració.

COP, la Conferència de les parts

El Conveni sobre la biodiversitat estableix la creació d'una Conferència de les parts que s'ocupa de revisar regularment l'aplicació del Conveni sobre la diversitat biològica i, a tal efecte, es reuneix periòdicament. COP són les sigles, en anglès, de la Conferència de les parts.

COP-1. La primera trobada de la Conferència de les parts es va celebrar a Nassau, les Bahames, del 28 de

novembre al 9 de desembre de 1994, i va acordar:

- l'adopció d'un programa de treball a mitjà termini;
- la designació d'una Secretaria Permanent;
- l'establiment del CHM i de l'Òrgan Subsidiari d'Assessorament Científic, Tècnic i Tecnològic (SBSTTA);
- i la designació del Fons per al Medi Ambient Mundial (FEM) com a l'estructura institucional interina per al mecanisme financer.

COP-2. La segona trobada del COP es va celebrar a Djakarta, Indonèsia, del 6 al 17 novembre de 1995, i va acordar:

- la designació de Montreal, Canadà, com a adreça permanent de la Secretaria;
- la constitució d'un grup de treball ampliable ad hoc sobre bioseguretat (BSWG);
- l'adopció d'un programa de treball amb un pressupost major;
- i l'atenció sobre el seu tema més substancial: la biodiversitat marina i costanera.

COP-3. En la seva tercera trobada, celebrada a Buenos Aires, Argentina, del 4 al 15 de novembre de 1996, la COP va prendre decisions sobre:

- l'elaboració d'un programa de treball més realista sobre biodiversitat en l'agricultura i un de més limitat sobre biodiversitat dels boscos;
- el Memoràndum d'enteniment (MOU) amb el FEM: un acord per celebrar un seminari intersecció sobre coneixement tradicional;
- una sol·licitud del secretari executiu per a l'estatus d'observador al Comitè de Comerç i Medi Ambient de l'Organització Mundial del Comerç (OMC);
- i una declaració del Conveni adreçada a la Sessió Especial de l'Assemblea General de les Nacions Unides per revisar l'execució de l'Agenda 21.

COP-4. La quarta reunió de les parts es va fer a Bratislava (Eslovàquia) del 4 al 15 de maig de 1998.

- La COP-4 va evidenciar una certa crisi d'identitat del Conveni, que no acaba

de trobar el seu encaix i modus operandi amb els altres acords internacionals, institucions i organitzacions i es va veure afectada per ordres encavalcades i temes de supremacia de domini. Tanmateix, la COP-4 va fer grans avenços per perfilar les seves operacions, desenvolupar un nou programa de treball i afinar els temes institucionals. El nou programa de treball va establir les agendes de les COP 5-6 basant-se en una estructura modernitzada amb àrees temàtiques clau, temes transversals de suport i el desenvolupament de relacions amb institucions temàtiques rellevants i convencions. La COP-4 va establir també una trobada intersecció

amb final obert per millorar la preparació i el desenvolupament de la COP.

El Conveni sobre diversitat biològica comença a influir sobre el comportament social, econòmic i polític a escala nacional i dóna el marc polític internacional perquè la comunitat internacional s'esforci a protegir i fer un ús sostenible de la vida a la Terra. Potser la transició del programa de treball del Conveni de mitjà a llarg termini és l'oportunitat perfecta per trobar el seu lloc dintre de la constel·lació d'acords mediambientals multilaterals.

La **COP-5** se celebrarà a Nairobi (Kenya), del 15 al 26 de maig de l'any 2000.

Ratificacions del Conveni sobre biodiversitat a 15.01.1999

Nacions
unides

Comissió
Europea

1. Maurici (4.9.92)
2. Seychelles (22.9.92)
3. Illes Marshall (8.10.92)
4. Maldives (9.11.92)
5. Mònaco (20.11.92)
6. Canadà (4.12.92)
7. Xina (5.1.93)
8. Saint Christopher i Nevis (7.1.93)
9. Equador (23.2.93)
10. Fiji (25.2.93)
11. Antigua i Barbuda (9.3.93)
12. Mèxic (11.3.93)
13. Papua Nova Guinea (16.3.93)
14. Vanuatu (25.3.93)
15. Illes Cook (20.4.93)
16. Guinea (7.5.93)
17. Armènia (14.5.93)
18. Japó (28.5.93)
19. Zàmbia (28.5.93)
20. Perú (7.6.93)
21. Austràlia (18.6.93)
22. Noruega (9.7.93)
23. Tunísia (15.7.93)
24. Santa Llúcia (28.7.93)
25. Bahames (2.9.93)
26. Burkina Faso (2.9.93)
27. Belarus (8.9.93)
28. Uganda (8.9.93)
29. Nova Zelanda (16.9.93)
30. Mongòlia (30.9.93)
31. Filipines (8.10.93)
32. Uruguai (5.11.93)
33. Nauru (11.11.93)
34. Jordània (12.11.93)
35. Nepal (23.11.93)
36. República Txeca (3.12.93)
37. Barbados (10.12.93)
38. Suècia (16.12.93)
39. Comunitat Europea (21.12.93)
40. Dinamarca (21.12.93)
41. Alemanya (21.12.93)
42. Portugal (21.12.93)
43. Espanya (21.12.93)
44. Belize (30.12.93)
45. Albània² (5.1.94)
46. Malawi (2.2.94)
47. Samoa (9.2.94)
48. Índia (18.2.94)
49. Hongria (24.2.94)
50. Paraguai (24.2.94)
51. Brasil (28.2.94)
52. Cuba (8.3.94)
53. Sri Lanka (23.3.94)
54. Etiòpia (5.4.94)
55. Dominica² (6.4.94)
56. Itàlia (15.4.94)
57. Bangla Desh (3.5.94)
58. Luxemburg (9.5.94)
59. Egipte (2.6.94)
60. Geòrgia (2.6.94)
61. Regne Unit (3.6.94)
62. Txad (7.6.94)
63. Gàmbia (10.6.94)
64. Micronèsia (20.6.94)
65. Malàisia (24.6.94)
66. Benín (30.6.94)
67. França (1.7.94)
68. Holanda¹ (12.7.94)
69. Kenya (26.7.94)
70. Pakistan (26.7.94)
71. Estònia (27.7.94)
72. Finlàndia (27.7.94)
73. Grècia (4.8.94)
74. Grenada (11.8.94)
75. Kiribati (16.8.94)
76. Romania (17.8.94)
77. Àustria (18.8.94)
78. Indonèsia (23.8.94)
79. Eslovàquia (25.8.94)
80. Costa Rica (26.8.94)
81. Ghana (29.8.94)
82. Nigèria (29.8.94)
83. Guyana (29.8.94)
84. Djibouti (1.9.94)
85. Kazakhstan (6.9.94)
86. El Salvador (8.9.94)
87. Xile (9.9.94)
88. Islàndia (12.9.94)
89. Veneçuela (13.9.94)
90. Comores (29.9.94)
91. Bolívia (3.10.94)
92. República de Corea (3.10.94)
93. Senegal (17.10.94)
94. Camerun (19.10.94)
95. República Popular Democràtica de Corea (26.10.94)
96. Sant Marí (28.10.94)
97. Swazilàndia (9.11.94)
98. Zimbabwe (11.11.94)
99. Vietnam (16.11.94)
100. Suïssa (21.11.94)
101. Argentina (22.11.94)
102. Myanmar (25.11.94)
103. Colòmbia (28.11.94)
104. Costa d'Ivori (29.11.94)
105. República Democràtica del Congo (3.12.94)
106. Guinea Equatorial (6.12.94)
107. Serra Lleona (12.12.94)
108. Líban (15.12.94)
109. Jamaica (6.1.95)
110. Lesotho (10.1.95)
111. Panamà (17.1.95)
112. Ucraïna (7.2.95)
113. Oman (8.2.95)
114. Cambodja (9.2.95)
115. República Centreafricana (15.3.95)
116. Mali (29.3.95)
117. Cap Verd (29.3.95)
118. Federació Russa (5.4.95)
119. Guatemala (10.7.95)
120. Uzbekistan (19.7.95)
121. Níger (25.7.95)
122. Hondures (31.7.95)
123. Israel (7.8.95)
124. Algèria (14.8.95)
125. Marroc (21.8.95)
126. Bhutan (25.8.95)
127. Moçambic (25.8.95)
128. Illes Salomó (3.10.95)
129. Togo (4.10.95)
130. Bostwana (12.10.95)
131. Moldàvia (20.10.95)
132. Guinea-Bissau (27.10.95)
133. Sudan (30.10.95)
134. República de Sud-àfrica (2.11.95)
135. Nicaragua (20.11.95)
136. Letònia (14.12.95)
137. Singapur (21.12.95)
138. Síria (4.1.96)
139. Surinam (12.1.96)
140. Polònia (18.1.96)
141. Lituània (1.2.96)
142. Yemen (21.2.96)
143. Niue (27.2.96)
144. Madagascar (4.3.96)
145. Tanzània (8.3.96)
146. Eritrea (21.3.96)
147. Irlanda (22.3.96)
148. Bulgària (17.4.96)
149. Ruanda (29.5.96)
150. Saint Vicent i les Grenadines (3.6.96)
151. Eslovènia (9.7.96)
152. Xipre (10.7.96)
153. Congo (1.8.96)
154. Trinitat i Tobago (1.8.96)
155. República Islàmica de l'Iran (6.8.96)
156. Kirgizistan (6.8.96)
157. Mauritània (16.8.96)
158. Qatar (21.8.96)
159. Bahrain (30.8.96)
160. Turkmenistan (18.9.96)
161. República Democràtica Popular de Laos (20.9.96)
162. Haití (25.9.96)
163. Croàcia (7.10.96)
164. Bèlgica (22.11.96)
165. República Dominicana (25.11.96)
166. Turquia (14.2.97)
167. Gabon (14.3.97)
168. Burundi (15.4.97)
169. Namíbia (16.5.97)
170. Tadjikistan (29.10.97)
171. Liechtenstein (19.11.97)
172. Antiga República Iugoslava de Macedònia (2.12.97)
173. Angola (1.4.98)
174. Tonfa² (19.5.98)
175. Palau² (6.1.99)
176. São Tome i Príncipe (30.9.99)

Nacions Unides

Comissió
Europea

4. L'estratègia europea

La Directiva hàbitats (1992)

L'any 1992, el Consell de les Comunitats Europees va aprovar la Directiva 92/43/CEE, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres, coneguda també com la Directiva hàbitats. A la Directiva hàbitats no hi ha espècies d'ocells, ja que el sistema global de protecció d'espècies d'ocells és un aspecte que cobreix la Directiva 79/409/CEE, de 2 d'abril, relativa a la conservació dels ocells silvestres (Directiva ocells).

L'any 1997, el Consell de les Comunitats Europees va substituir els annexos I i II de la Directiva hàbitats (Directiva 92/43/CEE). L'annex I descriu els tipus d'hàbitats naturals d'interès comunitari i l'annex II les espècies animals i vegetals d'interès comunitari.

La Directiva hàbitats representa, actualment, juntament amb la Directiva ocells, l'instrument més important d'aplicació en tot el territori de la Unió Europea (UE) per a la conservació dels hàbitats, les espècies i la biodiversitat.

Objectius

L'objectiu global de la Directiva hàbitats, és «contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres en el territori europeu dels estats membres».

Per al compliment d'aquest objectiu global, la Directiva s'estructura en dos grans objectius més concrets: el sistema de protecció global de les espècies i la creació de la Xarxa Natura 2000 per a la conservació dels hàbitats naturals i els hàbitats de les espècies.

La Directiva hàbitats crea la xarxa ecològica europea de zones especials de protecció -l'anomenada Xarxa Natura 2000- formada per dos tipus d'espais:

- les zones especials de conservació (ZEC),
- les zones d'especial protecció per als ocells (ZECA).

El procediment de creació de Natura 2000 és el següent:

PRIMERA ETAPA. Cada estat membre proposa a la Comissió una llista d'espais per a cada regió biogeogràfica. La tramesa de la proposta s'havia de fer abans de 3 anys a comptar des de la data de publicació de la Directiva.

SEGONA ETAPA. La Comissió Europea selecciona els espais que formaran part de la Xarxa Natura 2000 classificats com a llocs d'importància comunitària (LIC). Si es dona el cas que un estat membre no ha proposat un espai que la Comissió considera que és essencial, s'inicia un procediment bilateral de concertació entre l'estat i la Comissió.

TERCERA ETAPA. Els espais classificats com a LIC per la Comissió han de ser designats com a zones especials de conservació (ZEC) per part dels estats membres, en un termini no superior als 6 anys a partir de la seva declaració com a LIC.

En el cas de l'Estat espanyol, la Directiva hàbitats va ser transposada pel Reial decret 1997/1995. Aquesta normativa instava les comunitats autònomes a elaborar una proposta d'espais susceptibles de ser classificats com a LIC. La Generalitat de Catalunya ho va fer així i la proposta comuna espanyola, la va presentar el Ministeri de Medi Ambient a la Comissió Europea. Tot i que algunes comunitats autònomes encara segueixen modificant la seva proposta inicial, actualment som a la segona etapa.

L'Estratègia pan europea per a la diversitat biològica i paisatgística (1995)

En l'àmbit europeu, la primera estratègia que es va redactar va ser l'Estratègia paneuropea per a la diversitat biològica i paisatgística, una iniciativa del Consell d'Europa, del Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) i del Centre Europeu per a la Conservació de la Natura amb l'objectiu d'esdevenir un paraigua per a altres estratègies europees de caire territorial més reduït a fi de complir el Conveni sobre la diversitat biològica.

Es tracta d'una aproximació innovadora i activa amb l'objectiu d'aturar i revertir la degradació de la diversitat biològica i paisatgística a Europa. El document s'emmarca en una visió global d'Europa i té com a valor afegit el fet d'integrar els diferents sectors socials i econòmics en la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica i paisatgística.

Els objectius centrals de l'Estratègia pan europea són:

- **Conservació, millora i restauració d'ecosistemes, hàbitats, espècies i elements paisatgístics clau.**
- **Gestió i ús sostenible del potencial positiu de la diversitat biològica i paisatgística mitjançant l'ús òptim dels recursos econòmics i socials a escala nacional i regional.**
- **Integració dels objectius de la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica i paisatgística en tots els sectors que gestionen o afecten aquesta diversitat.**
- **Millora de la informació sobre les perspectives de la diversitat biològica i paisatgística relacionada amb elles i increment de la participació pública en les accions encaminades a la conservació i millora de tals diversitats.**
- **Millorar el coneixement de l'estat de la diversitat biològica i paisatgística d'Europa i dels processos que la poden fer sostenible.**
- **Assegurar els mitjans financers necessaris per executar la pròpia estratègia.**

L'estratègia s'estructura en 4 plans d'acció quinquennals, que cobriran un període de 20 anys. El Consell d'Europa i el PNUMA són els organismes responsables de la seva execució amb el suport de diferents organismes governamentals i no governamentals.

El primer pla d'acció quinquennal, per al període 1996-2000, està basat en dotze punts d'acció. **Per a cada un d'aquests punts, hi ha un organisme responsable de coordinar les diferents activitats** dutes a terme pels organismes governamentals i els no governamentals.

Punt 1	Acció paneuropea per iniciar el procés d'estratègia Assistència per introduir estratègies nacionals de biodiversitat i plans d'acció a tots els països d'Europa abans de l'any 2000 Organismes responsables: Unió Mundial per a la Natura (UICN) i el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA)
Punt 2	Establiment de la xarxa ecològica pan europea Organismes responsables: Consell d'Europa juntament amb el Centre Europeu per a la Conservació de la Natura (ECNC)
Punt 3	Integració de la diversitat biològica i del paisatge en diferents sectors Organismes responsables: Oficina Executiva per a l'Estratègia (UICN, Noruega, Suïssa)
Punt 4	Assolir la presa de consciència i el suport dels polítics responsables i del públic. Organismes responsables: Consell d'Europa, UICN i ECNC
Punt 5	Conservació de paisatges Juntament amb el punt 2, aquest punt s'utilitzarà per establir un codi de conducta
Punt 6	Ecosistemes marins i costaners Organismes responsables: PNUMA
Punt 7	Rius i zones humides relacionades Organismes responsables: Convenció de Ramsar
Punt 8	Zones humides continentals Aquest punt està relacionat amb el punt 6 Organismes responsables: Convenció de Ramsar
Punt 9	Ecosistemes de praderies Organismes responsables: UICN i ECNC (Fòrum d'Acció Europeu per a les Praderies)
Punt 10	Ecosistemes forestals Organismes responsables: Oficina Executiva i la Unitat de Cooperació entre Boscos, juntament amb la Conferència Ministerial per a la Protecció dels Boscos a Europa
Punt 11	Ecosistemes de muntanya Organismes responsables: UICN
Punt 12	Espècies en perill Organismes responsables: Convenció de Berna

Diversitat biològica: la variabilitat dels organismes vius de tota mena, inclosos, entre d'altres, els terrestres, els marins i d'altres sistemes aquàtics i els ecosistemes dels quals formen part; això inclou la diversitat dins de cada espècie, entre espècies i en els ecosistemes.

Diversitat del paisatge: l'expressió formal de les nombroses relacions que s'estableixen en un període donat entre cada individu o societat i un territori topogràficament definit, l'aspecte del qual és el resultat de l'acció, al llarg del temps, de factors tan naturals com humans i d'una combinació d'ambdós (Consell d'Europa sobre el Projecte de recomanacions en la conservació integrada de les àrees de paisatge cultural com a part de polítiques paisatgístiques).

L'Estratègia de la Comunitat Europea en matèria de biodiversitat (1998)

La Unió Europea ha adoptat diverses mesures en la línia de les disposicions que emanen del Conveni de Rio. El primer Programa sobre política i acció en relació amb el medi ambient i el desenvolupament sostenible de la UE ja fixava el manteniment de la biodiversitat com a eix bàsic de la política comunitària de conservació de la natura, amb mesures destinades a la conservació dels hàbitats naturals, la protecció d'espècies amenaçades i l'ús sostenible de les espècies.

Més tard, a partir de la constatació que per a una majoria d'espècies de la flora i la fauna salvatges el principal risc prové de la compartimentació i aïllament dels seus hàbitats, la UE planteja com a prioritat

assolir una gestió sostenible tant dels hàbitats d'importància comunitària com del territori que les envolta. A aquest efecte, propugna la creació d'una xarxa d'hàbitats fonamentada en el concepte Natura 2000 (Directiva 92/43) i el manteniment dels hàbitats i dels corredors que els comuniquen.

El març de 1998, la Comissió Europea de la Unió Europea presenta el document Sobre una estratègia de la Comunitat Europea en matèria de biodiversitat que és assumit, més tard, pel Consell d'Europa i el Parlament europeu. Es tracta d'un document sintètic basat en els quatre objectius horitzontals definits en el Conveni sobre la diversitat biològica i en vuit objectius sectorials.

Objectius horitzontals:

1. La conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica.
2. El repartiment dels beneficis resultants de la utilització de recursos genètics.
3. La investigació, la determinació, la supervisió i l'intercanvi d'informació.
4. L'educació, la formació i la sensibilització.

Objectius sectorials:

1. Conservació dels recursos naturals. *
2. Agricultura.*
3. Pesca.*
4. Polítiques regionals i d'ordenació territorial.
5. Boscos.
6. Energia i transport.
7. Turisme.
8. Desenvolupament i cooperació econòmica.*

* Aquests objectius s'han d'assolir mitjançant plans d'acció específics. Pel que fa als altres objectius sectorials, els objectius de biodiversitat s'integraran en les directrius polítiques i iniciatives existents.

L'estratègia proposa per a cada objectiu sectorial una sèrie d'actuacions:

1. Conservació dels recursos naturals

- Crear xarxes de zones designades especialment.
- Desenvolupar plans de gestió per a espècies seleccionades.
- Controlar el comerç d'espècies silvestres.
- Preservar espècies fora de les zones protegides (ex situ).
- Combatre l'erosió del sòl.
- Mantenir les condicions del cicle de l'aigua.
- Protegir i restablir les zones humides.
- Coordinar les iniciatives internacionals.

2. Agricultura

- Integració de la biodiversitat en la política agrícola comuna.
- Promoció de mètodes de cultiu que potenciïn la biodiversitat.
- Vinculació entre ajuda financera i condicions ambientals.
- Promoció de normes de bona pràctica agrària.
- Garantia de viabilitat de varietats vegetals importants, obtencions i races animals domèstiques.
- Adaptació de mesures agroambientals existents.
- Promoció de polítiques comercials que respectin les necessitats en matèria de biodiversitat.
- Certificació d'agricultura orgànica i etiquetatge de productes «no perjudicials per a la biodiversitat».

3. Pesca

- Crear zones d'exclusió de la pesca.
- Promoure l'ús de mides de malla adequades.
- Reduir l'impacte de les activitats humanes sobre espècies de captura accidental i ecosistemes marins i costaners.
- Evitar danys als hàbitats a causa de la piscicultura.
- Evitar la contaminació genètica.

4. Política regional i ordenació del territori

- Promoure opcions adequades d'ordenació del territori.
- Promoure la gestió i planificació integrades de les zones costaneres.
- Fomentar un desenvolupament regional sostenible.
- Garantir que els fons estructurals i el fons de cohesió potenciïn la biodiversitat.

5. Boscos

- Desenvolupar i posar en pràctica l'estratègia de la UE per a la conservació i utilització dels boscos.
- Garantir que en la gestió sostenible dels boscos es té en compte plenament la biodiversitat.
- Garantir a la biodiversitat els beneficis de les ajudes per a la silvicultura.
- Garantir que els plans de reforestació no perjudiquin paratges i ecosistemes de valor ecològic.

Promoure la investigació internacional sobre repercussions del canvi climàtic sobre els ecosistemes forestals.

6. Energia i transport

- Posar en pràctica les estratègies en matèria de pluja àcida i canvi climàtic.
- Minimitzar els efectes sobre la biodiversitat dels projectes de construcció en els camps d'energia i transport.
- Tenir en compte la biodiversitat en decisions sobre energia en virtut de polítiques regionals.

7. Turisme

- Avaluar la capacitat de càrrega en relació amb el turisme de diferents ecosistemes i hàbitats.
- Intercanviar millors pràctiques entre els diferents participants.
- Promoure directrius internacionals de turisme sostenible.

8. Desenvolupament i cooperació econòmica

- Integrar els objectius de biodiversitat i els mètodes d'avaluació d'impacte ambiental en les iniciatives comunitàries de desenvolupament i cooperació econòmica.
- Afavorir la utilització sostenible dels recursos naturals.
- Reforçar la capacitat d'entitats importants a tercers països.
- Coordinar la seva estratègia amb les adoptades per tercers països.
- Coordinar les activitats de la Comunitat, els estats membres i altres patrocinadors i institucions internacionals.

La pèrdua de biodiversitat està relacionada amb la concepció i l'aplicació de les diferents polítiques sectorials i horitzontals.

L'aplicació de l'estratègia

La Comissió Europea té la responsabilitat de desenvolupar els **plans d'acció** i altres mesures per garantir la consecució dels objectius sectorials i horitzontals. No obstant això, la responsabilitat de l'aplicació de cadascun dels plans d'acció i altres mesures correspondrà al servei de la Comissió que tingui a càrrec seu l'àrea política corresponent.

Els plans d'acció han d'estar disponibles al febrer de l'any 2000, dos anys després de l'adopció oficial de l'estratègia per la Comissió. Es presentaran i publicaran com a comunicacions de la Comissió al Consell i al Parlament i inclouran, en cas necessari, propostes legislatives que obligaran els estats membres de la Unió Europea.

S'aprova l'Estratègia

La Comissió Europea proposa els **plans d'acció** corresponents a conservació dels recursos naturals, agricultura, pesca i desenvolupament i cooperació econòmica.

Pel que fa als altres quatre objectius sectorials -polítiques regionals i ordenació territorial, boscos, energia i transport, i turisme- s'hauran d'incorporar els criteris de preservació de la biodiversitat a les polítiques sectorials.

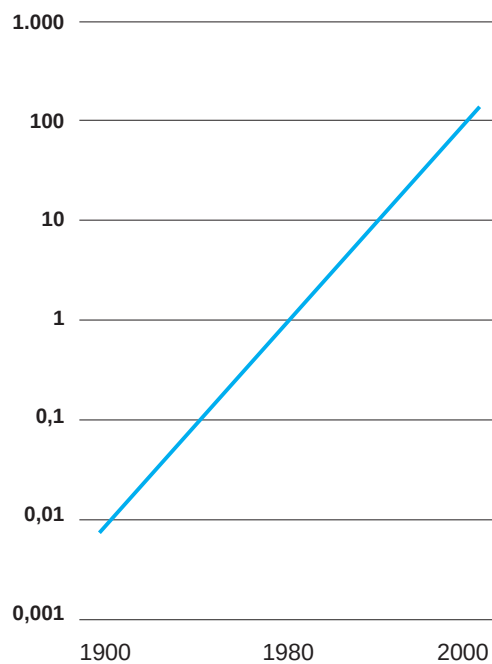

Les diverses unitats i organismes sectorials es responsabilitzen d'integrar els criteris de preservació de la biodiversitat a les respectives polítiques sectorials.

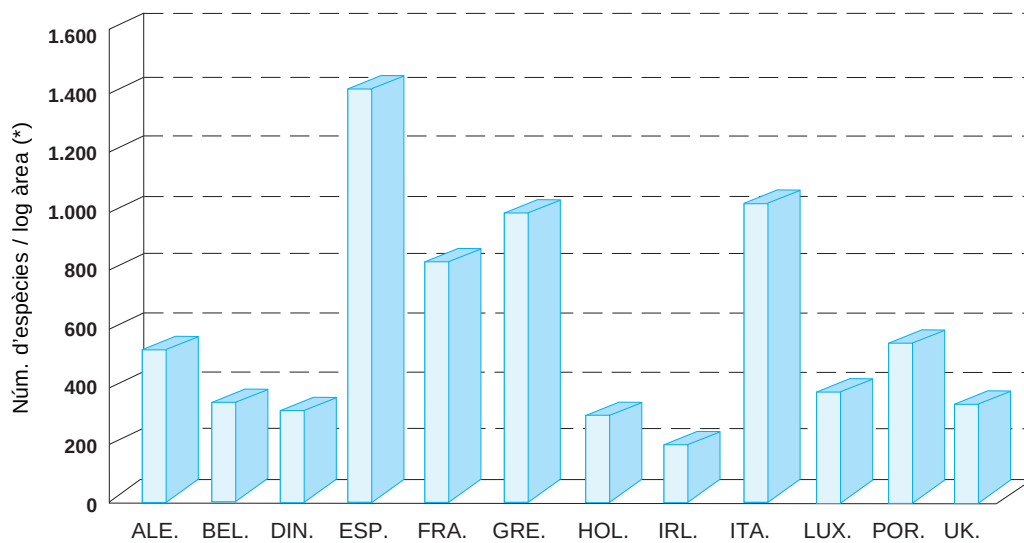
Quadre 1. Pèrdua de biodiversitat

Nombre d'espècies perdudes per dia

Font: GRAIN

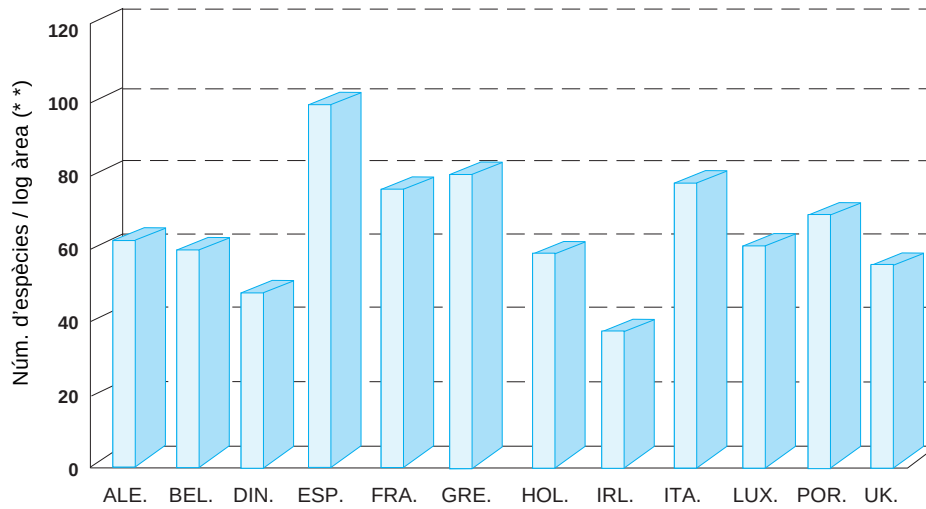
Quadre 2. Diversitat d'espècies de plantes vasculars

Font: ICONA. *Proyecto HISPANAT*. 1995

(*) l'àrea considerada és la superfície estatal

Quadre 3. Diversitat d'espècies de vertebrats*

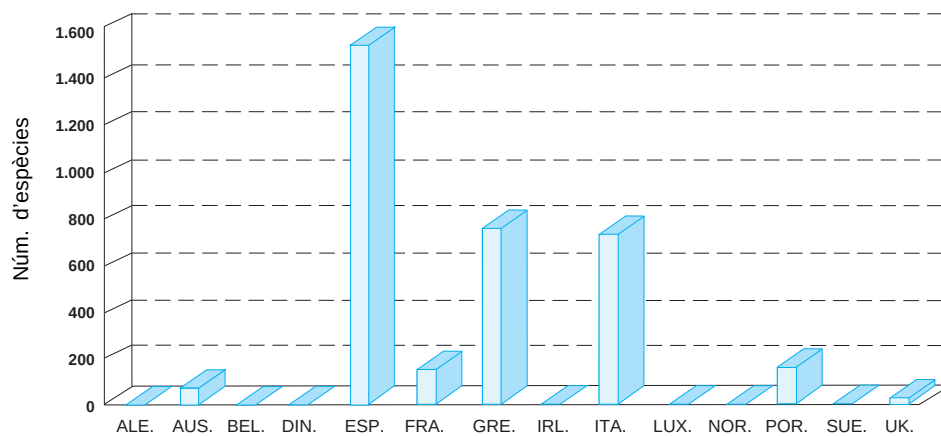

Font: ICONA. *Projecte HISPANAT*. 1995

(*) no s'inclouen els peixos

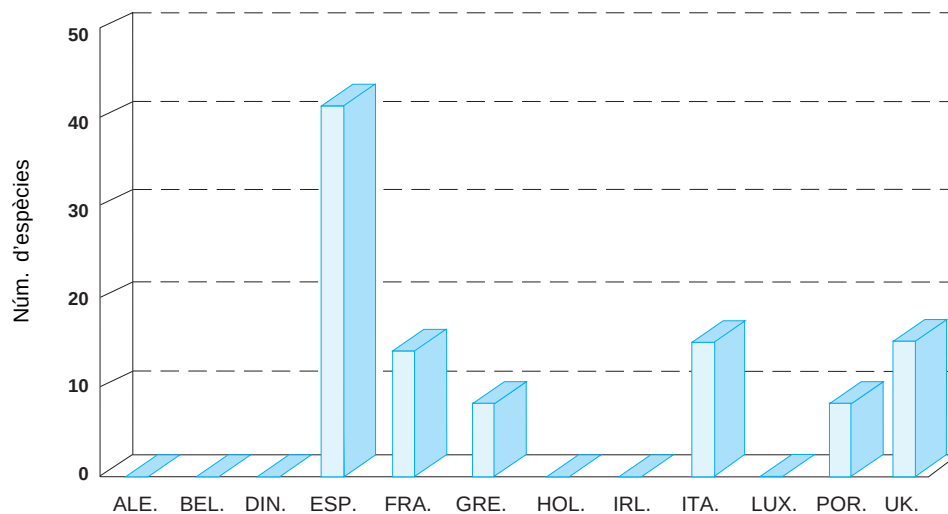
(**) l'àrea considerada és la superfície estatal

Quadre 4. Plantes vasculars endèmiques

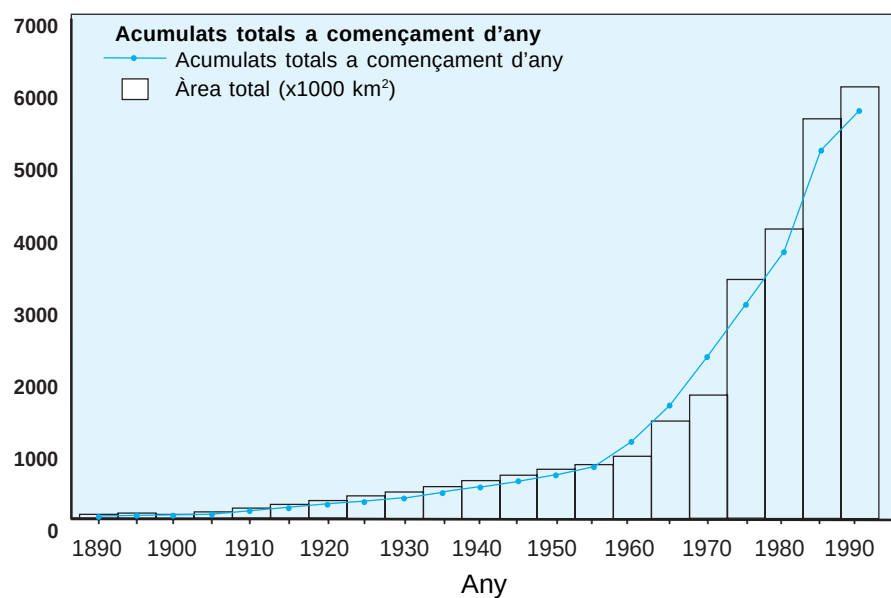
Font: ICONA. *Projecte HISPANAT*. 1995

Quadre 5. Espècies de vertebrats* endèmics

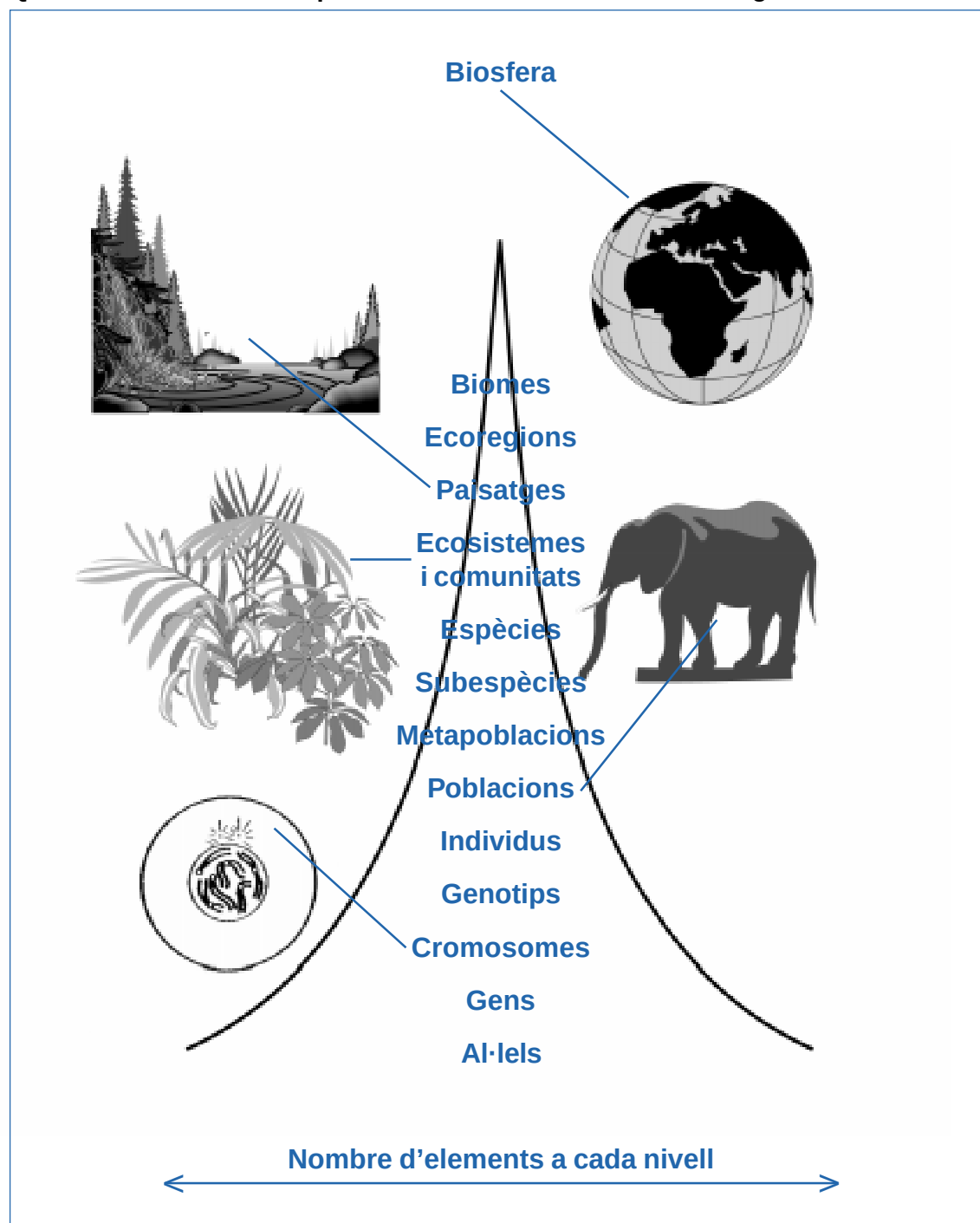
Font: ICONA. *Projecte HISPANAT*. 1995
(*) no s'inclouen els peixos

Quadre 6. Creixement de la cobertura mundial de les àrees protegides

Font: *World Monitoring Centre*

Quadre 7. Nivells en els quals es manifesta la diversitat biològica

Nacions Unides

Comissió
Europea

Annexos

1. Conveni sobre la diversitat biològica

*Conveni sobre la diversitat biològica
5 de juny de 1992*

Preàmbul

*Les Parts Contractants,
Conscients del valor intrínsec de la diversitat
biològica i dels valors ecològics, genètics,
socials, econòmics, científics, educatius, cultu-
rals, recreatius i estètics de la biodiversitat
i dels seus components.*

*Conscients també de la importància de la
biodiversitat per a l'evolució i el manteniment
dels sistemes necessaris per a la vida en la
biosfera.*

*Afirmant que la conservació de la diversitat
biològica constitueix un interès comú de la
Humanitat.*

*Reafirmant que els Estats tenen drets sobirans
sobre llurs propis recursos biològics.*

*Reafirmant també que els Estats són responsa-
bles de la conservació de llur biodiversitat i de la
utilització de llurs recursos biològics d'una
manera sostenible.*

*Preocupades pel fet que la diversitat biològica
s'està reduint considerablement per l'acció de
determinades activitats humanes.*

*Conscients de la manca general d'informació i
coneixements sobre la biodiversitat i de la*

*necessitat urgent de desenvolupar estructures
científiques, tècniques i institucionals que
conformin un marc bàsic sobre el qual poder
planificar i aplicar mesures apropiades.
Observant que és de vital importància anticipar,
impedir i atacar les causes de la reducció
significativa o de la pèrdua de biodiversitat des
de l'arrel.*

*Observant també que, allà on hi ha una amenaça
de reducció significativa o pèrdua significativa de
biodiversitat, la manca de certesa científica
absoluta no s'hauria d'emprar com a raó per
ajornar mesures destinades a evitar o minimitzar
aquesta amenaça.*

*Observant, a més, que el requisit fonamental
per a la conservació de la biodiversitat és la
conservació in situ d'ecosistemes i d'hàbitats
naturals, i el manteniment i recuperació de
poblacions d'espècies viables en llurs entorns
naturals.*

*Observant, a més, que les mesures ex situ,
preferentment en el país d'origen, també tenen
un paper important.*

*Reconeixent la dependència tradicional
i estreta de nombroses comunitats indígenes
i locals, que viuen segons estils de vida
tradicionals, respecte als recursos biològics
i la bondat de compartir de forma equitativa
els beneficis procedents de la utilització
dels coneixements, les innovacions i les
pràctiques tradicionals relacionades amb la*

conservació de la biodiversitat i l'aprofitament sostenible dels seus components.

Reconeixent també el paper essencial que les dones tenen en la conservació i en l'aprofitament sostenible de la biodiversitat, i afirmant la necessitat que les dones participin en tots els nivells de decisió i aplicació de mesures per a la conservació de la diversitat biològica.

Emfasitzant la importància de la cooperació internacional, regional i mundial entre els Estats, les organitzacions intergovernamentals i el sector no-governamental per a la conservació de la biodiversitat i l'aprofitament sostenible dels seus components, i també la necessitat de promoure aquesta cooperació.

Reconeixent que l'aportació de recursos financers nous i addicionals i l'accés apropiat a tecnologies adequades hauria d'augmentar considerablement la capacitat del món per fer front a la pèrdua de diversitat biològica.

Reconeixent, a més, que cal fer una provisió especial per tal de fer front a les necessitats dels països en desenvolupament, inclosa la provisió de recursos financers nous i addicionals i l'accés apropiat a tecnologies adequades.

Observant en aquest sentit les condicions especials en què es troben els països menys desenvolupats i els petits Estats insulars.

Reconeixent que es precisen inversions considerables per conservar la biodiversitat i que cal esperar que aquestes inversions generin una àmplia gamma de beneficis ecològics, econòmics i socials.

Reconeixent que el desenvolupament econòmic i social i l'eradicació de la pobresa constitueixen les prioritats bàsiques i fonamentals dels països en desenvolupament.

Conscients que la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat són de vital importància per fer front a les necessitats alimentàries, sanitàries i d'altra mena de la creixent població mundial, per a la qual cosa són essencials l'accés i la distribució tant dels recursos genètics com de les tecnologies.

Observant que, en darrera instància, la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat enfortirà les relacions d'amistat entre els Estats i contribuirà a la pau de la Humanitat.

Desitjant ampliar i complementar els acords internacionals ja existents sobre la conservació de la biodiversitat i l'aprofitament sostenible dels seus components, i

Determinades a conservar i explotar d'una manera sostenible la diversitat biològica per al bé de les generacions presents i futures,

Han acordat el següent:

Article 1. Objectius

Els objectius del present Conveni, que es desenvoluparan segons les disposicions pertinents, són la conservació de la biodiversitat, l'aprofitament sostenible dels seus components i la distribució justa i equitativa dels beneficis procedents de la utilització de recursos genètics mitjançant, entre altres coses, l'accés adequat als recursos genètics i la transferència adequada de tecnologies pertinents, tenint en compte tots els drets sobre aquests recursos i tecnologies i també mitjançant un finançament adient.

Article 2. Terminologia

Als efectes del present Conveni:

«*Aprofitament sostenible*» designa l'explotació de components de biodiversitat d'una manera i a un ritme que no porti al declivi a llarg termini de la diversitat biològica, mantenint-ne per tant el potencial necessari per fer front a les necessitats i les aspiracions de les generacions presents i futures.

«*Àrea protegida*» designa una àrea geogràfica definida que s'ha designat o regulat i gestionat per atènyer objectius específics de conservació.

«*Biodiversitat*» o «*diversitat biològica*» designa la multiplicitat d'organismes vius de tota mena, inclosos, entre altres, els ecosistemes terrestres, marins i altres ecosistemes aquàtics i els complexos ecològics dels quals formen part; això inclou la diversitat dins de les espècies, entre espècies i en els ecosistemes.

«*Biotecnologia*» designa qualsevol aplicació tecnològica que utilitzi sistemes biològics, organismes vius o llurs derivats per crear o modificar productes o processos per a un ús específic.

«*Condicions in situ*» es refereix a les condicions en les quals els recursos genètics existeixen dins d'ecosistemes i hàbitats naturals i, en el cas de les espècies domesticades o cultivades, en l'entorn on han desenvolupat llurs propietats distintives.

«*Conservació ex situ*» significa la conservació de components de biodiversitat fora de llurs hàbitats naturals.

«*Conservació in situ*» designa la conservació d'ecosistemes i hàbitats naturals i el manteniment i recuperació de poblacions d'espècies viables en llur entorn natural i, en el cas de les espècies domesticades o cultivades, en l'entorn on han desenvolupat llurs propietats distintives.

«*Ecosistema*» significa un complex dinàmic de comunitats de plantes, animals i microorganismes i llur entorn no viu que interactuen formant una unitat funcional.

«*Espècies domesticades o cultivades*» designa les espècies el procés evolutiu de les quals ha sofert la influència dels homes, que les han utilitzades per fer front a llurs necessitats.

«*Hàbitat*» significa el lloc o tipus de lloc on un organisme o població naturalment existeixen.

«*Material genètic*» designa qualsevol material d'origen vegetal, animal, microbià o d'un altre origen que contingui unitats funcionals d'herència.

«*Organització regional d'integració econòmica*» designa una organització constituïda per Estats sobirans d'una regió determinada, a la qual els Estats membres han conferit competències pel que fa als aspectes que tracta el present Conveni i que està degudament autoritzada, d'acord amb els seus procediments interns, per signar, ratificar, acceptar, aprovar o adherir-se al present Conveni.

«*País d'origen dels recursos genètics*» designa el país que posseeix aquests recursos genètics en condicions in situ.

«*País que aporta recursos genètics*» designa el país que proporciona recursos genètics recollits en llurs llocs d'origen, incloses poblacions d'espècies tant salvatges com domesticades, o bé procedents de fonts ex situ, situades o no en aquest país.

«*Recursos biològics*» inclouen els recursos genètics, organismes o parts d'organismes, poblacions o qualsevol altre component biòtic dels ecosistemes d'ús o de valor, real o potencial, per a la humanitat.

«*Recursos genètics*» designa el material genètic amb un valor real o potencial.

«*Tecnologia*» inclou la biotecnologia.

Article 3. Principi

Els Estats tenen, d'acord amb la Carta de les Nacions Unides i amb els principis del dret internacional, el dret sobirà d'explotar llurs propis recursos en l'acompliment de llurs pròpies polítiques ambientals i també la obligació de garantir que les activitats que es desenvolupen dins llur jurisdicció o control no causen perjudici al medi ambient d'altres Estats o d'àrees situades fora dels límits de tota jurisdicció nacional.

Article 4. Abast jurisdiccional

Subjectes als drets d'altres Estats, i excepte que en el present Conveni s'estableixi expressament alguna altra cosa, les disposicions d'aquest Conveni regeixen, en relació amb cada Part Contractant:

a. en el cas de components de biodiversitat, les àrees situades dins dels límits de la seva jurisdicció nacional; i,

b. en el cas de processos i activitats portats a terme sota la seva jurisdicció o control, sense consideració del lloc on es produeixin llurs efectes, sigui dins l'àrea de la seva jurisdicció nacional o fora dels límits de la jurisdicció nacional.

Article 5. Cooperació

Cada Part Contractant cooperarà, tant com sigui possible i segons convingui, amb altres Parts Contractants, ja sigui directament o, quan sigui procedent, mitjançant les organitzacions internacionals competents, en àrees fora de la jurisdicció nacional i en altres assumptes d'interès mutu per a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat.

Article 6. Mesures generals per a la conservació i l'aprofitament sostenible

Cada Part Contractant, d'acord amb les seves condicions i capacitats particulars:

- a. Desenvoluparà estratègies, plans o programes nacionals per a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat o adoptarà amb aquest fi estratègies, plans o programes que reflectiran, entre altres aspectes, les mesures establertes en aquest Conveni que afectin la Part Contractant en qüestió; i
- b. Integrarà, tant com sigui possible i segons convingui, la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat dins dels seus plans, programes i polítiques sectorials o intersectorials.

Article 7. Identificació i seguiment

Cada Part Contractant, tant com sigui possible i de la manera més adequada possible, especialment pel que fa als propòsits dels articles 8 al 10:

- a. Identificarà components importants per a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat i prenent en consideració la llista de categories indicativa que s'estableix a l'Annex I;
- b. Farà el seguiment, mitjançant la recollida de mostres i altres tècniques, dels components de biodiversitat identificats segons el subparàgraf a) anterior, posant especial atenció en aquells components que requereixin mesures de conservació urgents i els que ofereixin un major potencial d'aprofitament sostenible;
- c. Identificarà processos i categories d'activitats que tenen o poden tenir un impacte negatiu important sobre la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat, i farà el seguiment de llurs efectes mitjançant la recollida de mostres i altres tècniques; i
- d. Mantindrà i organitzarà, mitjançant qualsevol mecanisme, les dades obtingudes mitjançant la identificació i el seguiment d'acord amb els subparàgrafs a), b) i c) anteriors.

Article 8. Conservació in situ

Cada Part Contractant, tant com sigui possible i segons convingui:

- a. Establirà un sistema d'àrees protegides o d'àrees on s'han de prendre mesures especials per preservar la biodiversitat;
- b. Desenvoluparà, allà on calgui, directrius per a la selecció, l'establiment i la gestió d'àrees protegides o d'àrees on s'han de prendre mesures especials per preservar la biodiversitat;
- c. Regularà o gestionarà els recursos biològics importants per a la preservació de la biodiversitat, ja sigui dins o fora de les àrees protegides, amb la intenció de garantir-ne la conservació i l'aprofitament sostenible;
- d. Promourà la protecció d'ecosistemes i hàbitats naturals, i també el manteniment de poblacions d'espècies viables en entorns naturals;
- e. Promourà un desenvolupament sostenible i respectuós amb el medi ambient en àrees adjacents a àrees protegides amb la intenció d'afavorir la protecció d'aquestes àrees;
- f. Rehabilitarà i restaurarà ecosistemes degradats i promourà la recuperació d'espècies amenaçades, entre altres, mitjançant el desenvolupament i l'aplicació de plans o d'altres estratègies de gestió;
- g. Establirà o mantindrà mitjans per regular, gestionar o controlar els riscos associats a l'ús i l'alliberament d'organismes vius modificats, resultants de la biotecnologia, susceptibles d'ocasionar impactes ambientals negatius que podrien afectar la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat, tenint també en compte els riscos per a la salut humana;
- h. Evitarà la introducció d'espècies no autòctones que amenacin els ecosistemes, els hàbitats o les espècies; o bé les controlarà i eradicarà;
- i. Procurarà crear les condicions necessàries per a la compatibilitat entre els usos actuals i la conservació de la biodiversitat i l'aprofitament sostenible dels seus components;
- j. D'acord amb la seva legislació nacional, respectarà, preservarà i mantindrà els coneixements tradicionals i científics relacionats amb la biodiversitat.

ments, les innovacions i les pràctiques de les comunitats indígenes i locals que viuen segons estils de vida tradicionals pertinents per a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat, i promourà llur àmplia aplicació amb l'aprovació i la participació dels posseïdors d'aquests coneixements, innovacions i pràctiques, i fomentará la distribució equitativa dels beneficis derivats de la utilització d'aquests coneixements, innovacions i pràctiques;

k. Desenvoluparà o mantindrà la legislació i/o altres regulacions necessàries per a la protecció d'espècies i poblacions amenaçades;

l. Allà on s'hagi identificat un efecte negatiu sobre la diversitat biològica segons el que s'estableix a l'article 7, regularà o gestionarà els processos i categories d'activitats pertinents; i

m. Cooperarà en la provisió de suport financer i d'altra mena per a la conservació in situ que s'ha descrit als subparàgrafs a) a l) anteriors, especialment en països en vies de desenvolupament.

Article 9. Conservació ex situ

Cada Part Contractant, tant com sigui possible i segons convingui, i fonamentalment amb el propòsit de complementar les mesures de conservació in situ:

- Adoptarà mesures per a la conservació ex situ de components de biodiversitat, preferentment en el país d'origen d'aquests components;
- Establirà i mantindrà instal·lacions per a la conservació ex situ i per a la investigació de vegetals, animals i microorganismes, preferentment en el país d'origen de les fonts genètiques;
- Adoptarà mesures per a la recuperació i rehabilitació d'espècies amenaçades i per a llur reintroducció en llurs hàbitats naturals en condicions adequades;
- Regularà i gestionarà la recollida de recursos biològics d'hàbitats naturals amb finalitats de conservació ex situ sense amenaçar els ecosistemes i les poblacions d'espècies in situ, excepte en el cas que siguin necessàries mesures temporals especials ex situ, segons s'estableix al subparàgraf c) anterior; i
- Cooperarà en la provisió de suport financer i d'altra mena per a la conservació ex situ descrita en els subparàgrafs a) a d) anteriors, i també en l'establiment i el manteniment d'instal·lacions de conservació ex situ en països en vies de desenvolupament.

Article 12. Investigació i formació

Les Parts Contractants, prenent en consideració les necessitats especials dels països en vies de desenvolupament:

- Establiran i mantindran programes d'educació i formació científica i tècnica sobre les mesures destinades a la identificació, conservació i aprofitament sostenible de la biodiversitat i els seus components, i promouran aquesta mena d'educació i formació tenint en compte les necessitats específiques dels països en vies de desenvolupament;
- Promourà i fomentará les investigacions que contribueixin a la conservació i a l'aprofitament sostenible de la biodiversitat, especialment en països en desenvolupament, d'acord amb les decisions que prengui la Conferència de les Parts com a conseqüència de les recomanacions de l'òrgan subsidiari d'assessorament científic, tècnic i tecnològic, i d'acord amb altres línies d'acció pertinents; i
- D'acord amb les disposicions dels articles 16, 18 i 20, promourà i cooperarà en la utilització del avenços científics derivats de la recerca sobre la biodiversitat desenvolupant mètodes per a la conservació i l'aprofitament sostenible dels recursos biològics.

Article 10. Aprofitament sostenible de components de diversitat biològica

Cada Part Contractant, tant com sigui possible i segons convingui:

- Integrarà consideracions referents a la conservació i l'aprofitament sostenible dels recursos biològics en la presa de decisions a nivell nacional;
- Adoptarà mesures relatives a l'explotació de recursos biològics per evitar o minimitzar els impactes negatius sobre la diversitat biològica;
- Protegirà i promourà l'explotació tradicional dels recursos biològics d'acord amb les pràctiques culturals tradicionals que siguin compatibles amb els requisits que s'estableixen per a la conservació i l'aprofitament sostenible;
- Donarà suport a poblacions locals perquè desenvolupin i apliquin mesures destinades a la recuperació d'àrees degradades on s'hagi reduït la biodiversitat; i
- Promourà la cooperació entre les seves autoritats governamentals i el seu sector privat per tal de desenvolupar mètodes per a l'aprofitament sostenible dels recursos biològics.

Article 11. Incentius

Cada Part Contractant, tant com sigui possible i segons convingui, adoptarà mesures econòmicament i socialment adequades que actuïn com a incentius per a la conservació i l'aprofitament sostenible dels components de la biodiversitat.

Article 13. Educació i consciència pública

Les Parts Contractants:

- a. Promouran i fomentaran la comprensió de la importància de la conservació de la diversitat biològica i la comprensió de les mesures necessàries per assolir aquesta finalitat, i promouran llur difusió mitjançant els mitjans de comunicació i la inclusió d'aquests temes en els programes educatius; i
- b. Cooperaran, segons convingui, amb altres Estats i organitzacions internacionals en el desenvolupament de programes educatius i de consciència pública referents a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat.

Article 14. Avaluació dels impactes i minimització dels impactes nocius

1. Cada Part Contractant, tant com sigui possible i segons convingui:

- a. Introduirà els procediments adequats que obliguin a fer una avaluació dels impactes ambientals dels projectes que proposi i que puguin tenir efectes nocius importants sobre la diversitat biològica amb l'objectiu d'evitar o minimitzar aquests efectes i, si convé, permetrà la participació pública en els procediments esmentats;
- b. Introduirà les mesures adequades que garanteixin que les conseqüències ambientals d'aquells d'entre els seus programes i polítiques que puguin tenir un impacte advers important sobre la diversitat biològica es prenguin en deguda consideració;
- c. Promourà, sobre una base de reciprocitat, la notificació, l'intercanvi d'informació i la consulta sobre activitats realitzades sota la seva jurisdicció o control que puguin tenir efectes negatius importants sobre la diversitat biològica d'altres Estats o d'àrees situades fora dels límits de tota jurisdicció nacional, mitjançant l'establiment d'acords bilaterals, regionals o multilaterals, segons convingui;
- d. En cas de perill o dany imminent o greu, originat dins la seva jurisdicció o control, per a la diversitat biològica d'una àrea situada sota la jurisdicció d'altres Estats o d'àrees situades fora dels límits de tota jurisdicció nacional, notificarà immediatament als Estats potencialment afectats de l'esmentat perill o dany i iniciarà l'acció oportuna per tal d'impedir o minimitzar el perill o dany; i
- e. Promourà plans nacionals d'emergència per respondre davant activitats o esdeveniments, ja siguin naturals o d'altra mena, que presentin un perill greu i imminent per a la biodiversitat i impulsarà la cooperació internacional per complementar aquests esforços nacionals i, sempre que calgui i s'acordi entre els Estats o les organitzacions regionals d'integració econòmica afectats, per establir plans d'emergència conjunts.

2. La Conferència de les Parts examinarà, sobre la base d'estudis que es realitzaran, les responsabilitats i reparacions, incloses la restauració i indemnització dels danys a la biodiversitat, excepte en els casos en què la responsabilitat sigui un assumpte purament intern.

Article 15. Accés als recursos genètics

1. Atès que els Estats tenen drets sobirans sobre llurs recursos naturals, els governs nacionals seran l'autoritat que determinarà l'accés als recursos genètics; i aquest accés quedarà subjecte a la legislació nacional.

2. Cada Part Contractant procurarà crear les condicions necessàries per facilitar l'accés als recursos genètics amb finalitats de protecció del medi ambient per part d'altres Parts Contractants, i procurarà també no imposar restriccions que siguin contràries als objectius del present Conveni.

3. Per als propòsits d'aquest Conveni, els recursos genètics que aportin una Part Contractant, tal com s'estableix en el present article i en els articles 16 i 19, seran únicament aquells recursos que aportin les Parts Contractants que siguin els països d'origen dels esmentats recursos, o bé les Parts que hagin adquirit els recursos genètics d'acord amb el que s'estableix en el present Conveni.

4. L'accés, sempre que es concedeixi, serà segons els termes acordats mútuament i quedarà subjecte a les disposicions del present article.

5. L'accés als recursos genètics quedarà subjecte al consentiment previ i ben informat de la Part Contractant que aportin els esmentats recursos, excepte en el cas que aquesta Part determini alguna altra cosa.

6. Cada Part Contractant procurarà desenvolupar i dur a terme recerques científiques basades en recursos genètics aportats per altres Parts Contractants amb la plena participació d'aquestes Parts i, sempre que sigui possible, en llur territori.

7. Cada Part Contractant prendrà mesures legislatives, administratives o de política general, segons convingui, d'acord amb els articles 16 i 19 i, sempre que calgui, mitjançant el mecanisme financer que estableixen els articles 20 i 21, amb l'objectiu de compartir d'una manera justa i equitativa els resultats de les recerques i el desenvolupament i els beneficis procedents de la utilització comercial o d'altra mena dels recursos genètics amb la Part Contractant que hagi aportat aquests recursos. Aquesta distribució es farà segons els termes que s'hagin acordat conjuntament.

Article 16. Accés a la tecnologia i transferència de tecnologia

1. Cada Part Contractant, reconeixent que la tecnologia inclou la biotecnologia i que tant l'accés a la tecnologia com la seva transferència entre les Parts Contractants són elements essencials per a l'assoliment dels objectius del present Conveni, es compromet, subjecta a les disposicions d'aquest article, a proporcionar i/o facilitar a altres Parts Contractants l'accés i la transferència de tecnologies pertinents per a la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat, o que utilitzin recursos genètics, i que no causin danys importants al medi.
2. L'accés dels països en desenvolupament a la tecnologia i la transferència de tecnologia dels països als quals es refereix el paràgraf 1 es proporcionarà i/o facilitarà en termes justos i altament favorables, incloent els termes de concessió i de tracte preferent quan s'acordin mútuament i, sempre que calgui, segons el mecanisme financer establert pels articles 20 i 21. En el cas de tecnologies subjectes a patents i a altres drets de propietat intel·lectual, llur accés i transferència es realitzaran en termes que reconguin la protecció adequada i efectiva dels drets de propietat intel·lectual i que siguin coherents amb l'esmentada protecció. L'aplicació d'aquest paràgraf estarà en concordança amb els paràgrafs 3, 4 i 5 que segueixen.
3. Cada Part Contractant prendrà mesures legislatives, administratives o de política general, segons convingui, amb l'objectiu que les Parts Contractants que aporten recursos genètics, especialment aquelles que són països en desenvolupament, gaudeixin -segons els termes que s'estableixin per mutu acord- de l'accés i la transferència de la tecnologia que utilitza els esmentats recursos, inclosa -sempre que calgui- la tecnologia protegida per patents i altres drets de propietat intel·lectual, mitjançant les disposicions dels articles 20 i 21 i d'acord amb el dret internacional i en coherència amb els paràgrafs 4 i 5 que segueixen.
4. Cada Part Contractant prendrà mesures legislatives, administratives o de política general, segons convingui, perquè el sector privat faciliti l'accés, el desenvolupament conjunt i la transferència de tecnologia als quals es refereix el paràgraf 1 anterior, en benefici tant de les institucions governamentals com del sector privat dels països en desenvolupament i, en aquest sentit, s'acomodarà a les obligacions incloses en els paràgrafs 1, 2 i 3 anteriors.
5. Les Parts Contractants, reconeixent que les patents i altres drets de propietat intel·lectual poden influir en l'aplicació d'aquest Conveni, cooperaran en aquest sentit d'acord amb la legislació nacional i el dret internacional per garantir que aquests drets donin suport i no siguin contraris als seus objectius.

Article 17. Intercanvi d'informació

1. Les Parts Contractants facilitaran l'intercanvi d'informació, des de totes les fonts d'informació públicament disponibles, pertinent a la conservació i l'aprofitament sostenible de la diversitat biològica, prenent en consideració les necessitats especials dels països en desenvolupament.
2. Aquest intercanvi d'informació inclourà l'intercanvi de resultats d'investigacions tècniques, científiques i socio-econòmiques, i així mateix d'informació sobre programes de formació i control, coneixements especialitzats, coneixements indígenes i tradicionals com a tals i en combinació amb les tecnologies a les quals es fa referència a l'article 16, paràgraf 1. També inclourà, sempre que sigui factible, la repatriació de la informació.

Article 18. Cooperació tècnica i científica

1. Les Parts Contractants promouran, sempre que calgui, la cooperació tècnica i científica internacional en el camp de la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat, mitjançant les institucions internacionals i nacionals pertinents.
2. Cada Part Contractant promourà la cooperació tècnica i científica amb altres Parts Contractants, particularment amb països en desenvolupament, per a l'aplicació d'aquest Conveni mitjançant, entre altres mesures, el desenvolupament i l'aplicació de polítiques nacionals. En la promoció d'aquesta cooperació, s'hauria de prestar especial atenció al desenvolupament i l'enfortiment de les capacitats nacionals mitjançant el desenvolupament dels recursos humans i la creació d'institucions.
3. La Conferència de les Parts determinarà, en la seva primera reunió, la manera d'establir un mecanisme de compensació per promoure i facilitar la cooperació tècnica i científica.
4. D'acord amb la legislació i les polítiques nacionals, les Parts Contractants promouran i desenvoluparan mètodes de cooperació per al desenvolupament i l'ús de tecnologies, incloses les tecnologies indígenes i tradicionals, en compliment dels objectius del present Conveni. Amb aquest objectiu, les Parts Contractants també promouran la cooperació en la formació de personal i en l'intercanvi d'experts.
5. Les Parts Contractants promouran, per acord mutu, l'establiment de programes de recerca conjunts i d'empreses conjuntes per al desenvolupament de tecnologies pertinents als objectius d'aquest Conveni.

Article 19. Gestió de la biotecnologia i distribució dels seus beneficis

1. Cada Part Contractant prendrà mesures legislatives, administratives o de política general, segons convingui, per fer possible la participació efectiva en activitats de recerca biotecnològica d'aquelles Parts Contractants, especialment països en desenvolupament, que aporten els recursos genètics per a aquesta recerca i, sempre que sigui factible, en el territori d'aquestes Parts.
2. Cada Part Contractant prendrà totes les mesures viables per promoure i fomentar un accés prioritari, sobre una base justa i equitativa, de les Parts Contractants, especialment les que siguin països en desenvolupament, als resultats i beneficis procedents de les biotecnologies basades en recursos genètics aportats per aquestes Parts Contractants. Aquest accés s'efectuarà segons els termes que s'acordin conjuntament.
3. Les Parts consideraran la necessitat i les modalitats d'un protocol que estableixi procediments adequats, inclòs, en particular, l'acord previ donat amb coneixement de causa en el camp de la transferència, la manipulació i l'ús segurs de qualsevol organisme viu modificat, resultant de la biotecnologia, que pugui tenir un efecte nociu sobre la conservació i l'aprofitament sostenible de la diversitat biològica.
4. Cada Part Contractant proporcionarà -directament o requerint a qualsevol persona física o legal sota la seva jurisdicció que subministri els organismes als quals es refereix el paràgraf 3 anterior- tota la informació sobre la utilització i les mesures de seguretat que aquesta Part Contractant exigeixi en la manipulació d'aquests organismes, i també tota la informació disponible sobre els impactes nocius potencials dels organismes específics en qüestió, a la Part Contractant en la qual aquests organismes han d'ésser introduïts.

Article 20. Recursos financers

1. Cada Part Contractant es compromet a aportar, segons les seves capacitats i d'acord amb els seus plans, prioritats i programes nacionals, suport i incentius financers per a aquelles activitats nacionals destinades a atènyer els objectius d'aquest Conveni.
2. Les Parts que són països desenvolupats aportaran recursos financers nous i addicionals per fer possible que les Parts que són països en desenvolupament puguin fer front als costos marginals que els corresponen en l'aplicació de mesures per a l'acompliment de les obligacions del present Conveni i perquè es puguin beneficiar de les disposicions del Conveni. Aquests costos s'acordaran entre un país en desenvolupament i l'estructura institucional a la qual es refereix l'article 21, d'acord amb polítiques, estratègies, prioritats de programes i criteris d'elegibilitat i d'acord amb una llista indicativa dels costos marginals establerts per la Conferència de les Parts. Altres Parts, inclosos països que estiguin en procés de transició a una economia de mercat, poden assumir voluntàriament les obligacions de les Parts que són països desenvolupats. Per a l'acompliment d'aquest article, la Conferència de les Parts establirà, en la seva primera reunió, una llista de Parts que són països desenvolupats i d'altres Parts que voluntàriament assumeixin les obligacions de les Parts que són països desenvolupats. La Conferència de les Parts revisarà periòdicament aquesta llista i, si cal, l'esmenarà. També es fomentaran les aportacions voluntàries d'altres països i institucions. L'aplicació d'aquests compromisos prendrà en consideració la necessitat de disposar de fons adequats, previsibles i periòdics, i la importància de repartir els costos entre les Parts contribuents incloses en la llista.
3. Les Parts que són països desenvolupats també podran aportar recursos financers per a l'aplicació del present Conveni, dels quals les Parts que són països en desenvolupament es podran servir, mitjançant canals bilaterals, regionals o multilaterals d'altra mena.
4. L'abast de l'aplicació efectiva dels compromisos establerts en el present Conveni per part de les Parts que són països en desenvolupament dependrà de l'aplicació efectiva per part de les Parts que són països desenvolupats de llurs compromisos (establerts en el present Conveni) referents als recursos financers i a la transferència de tecnologia, i es tindrà sempre en compte el fet que el desenvolupament econòmic i social i l'eradicació de la pobresa són les prioritats primeres i predominants de les Parts que són països en desenvolupament.
5. Les Parts prendran plenament en consideració les necessitats específiques i la situació especial dels països menys desenvolupats en llurs accions relacionades amb l'aportació de fons i la transferència de tecnologia.
6. Les Parts Contractants també prendran en consideració les condicions especials resultants de la dependència de Parts que són països en desenvolupament (i, en particular, de petits Estats insulars) respecte a la diversitat biològica, i també la distribució i situació d'aquesta diversitat en els esmentats països.
7. També es tindrà en compte la situació especial dels països en desenvolupament, inclosos aquells que tenen un medi ambient més vulnerable, com és el cas dels països amb zones àrides o semiàrides, amb zones costaneres i zones muntanyoses.

Article 21. Mecanisme financer

1. S'establirà un mecanisme per al subministrament de recursos financers a Parts que són països en desenvolupament per als propòsits del present Conveni. Aquests recursos s'aportaran en forma de subvenció o en condicions favorables condicions segons els termes generals descrits en el present article. El mecanisme funcionarà sota l'autoritat i la guia de la Conferència de les Parts (i haurà de respondre davant d'ella) pel que fa a l'aplicació del present Conveni. Les operacions d'aquest mecanisme, les durà a terme l'estructura institucional que determini la Conferència de les Parts en la seva primera reunió. Per a l'aplicació de les decisions del present Conveni, la Conferència de les Parts determinarà la política, els programes i l'estratègia prioritàris, i així mateix els criteris d'elegibilitat, relacionats amb l'accés als recursos esmentats i llur utilització. Les aportacions tindran en compte la necessitat de comptar amb uns fons adequats, previsibles i periòdics, als quals es refereix l'article 20, d'acord amb la quantitat de recursos necessaris que periòdicament determinarà la Conferència de les Parts, i també tindran en compte la importància de la distribució de la càrrega entre les Parts contribuents incloses en la llista a la qual es refereix l'article 20, paràgraf 2. Les Parts que són països desenvolupats i altres països i institucions també podran fer

aportacions voluntàries. El mecanisme operarà segons un sistema de gestió democràtic i transparent.

2. D'acord amb els objectius del present Conveni, la Conferència de les Parts determinarà en la seva primera reunió la política, els programes i l'estratègia prioritàris, i així mateix els criteris i les directives detallats que regulin l'elegibilitat per a l'accés als recursos financers i llur utilització, inclòs el seguiment i l'avaluació regulars d'aquesta utilització. La Conferència de les Parts determinarà la manera de fer efectiu el paràgraf 1 anterior després de consultar amb l'estructura institucional a la qual s'hagi confiat el funcionament del mecanisme financer.

3. La Conferència de les Parts revisarà l'efectivitat del mecanisme establert en aquest article, inclosos els criteris i les directives als quals es refereix el paràgraf 2 anterior, abans que no hagin passat dos anys des de l'entrada en vigor d'aquest Conveni i a partir d'aleshores d'una manera regular. Basant-se en aquesta revisió, prendrà les mesures pertinents per millorar l'efectivitat del mecanisme, en el cas que això sigui necessari.

4. Les Parts Contractants consideraran la possibilitat de reforçar institucions financeres ja existents per tal d'aportar recursos financers per a la conservació i l'aprofitament sostenible de la diversitat biològica.

Article 22. Relació amb altres convenis internacionals

1. Les disposicions d'aquest Conveni no afectaran els drets i les obligacions que cap Part Contractant hagi contret en virtut de qualsevol altre acord internacional ja existent, excepte en el cas que aquests drets i obligacions puguin suposar un dany o una amenaça seriosa per a la diversitat biològica.

2. Les Parts Contractants aplicaran el present Conveni pel que fa al medi marí, d'acord amb els drets i les obligacions dels Estats subjectes al dret marí.

Article 23. Conferència de les Parts

1. El present document estableix la creació d'una Conferència de les Parts. El Director Executiu del Programa Ambiental de les Nacions Unides convocarà la primera reunió de la Conferència de les Parts abans que no hagi passat un any des de l'entrada en vigor del present Conveni. A partir d'aleshores, les reunions ordinàries de la Conferència de les Parts tindran lloc amb la regularitat que determini la Conferència en la seva primera reunió.

2. Les reunions extraordinàries de la Conferència de les Parts es realitzaran en tantes ocasions com la Conferència consideri necessàries, o bé a petició per escrit de qualsevol Part, sempre que aquesta petició compti amb el suport -manifestat dins dels sis mesos següents a la comunicació de la petició per part del Secretariat- de com a mínim un terç de les Parts.

3. La Conferència de les Parts acordarà i adoptarà per consens el seu reglament intern i el de qualsevol òrgan subsidiari que estableixi, i així mateix el reglament financer que regeixi el finançament del secretariat. En cada reunió ordinària, aprovarà un pressupost per al període financer que transcorri fins a la següent reunió ordinària.

4. La Conferència de les Parts revisarà regularment l'aplicació del present Conveni i, a aquest efecte:

- establirà la forma i els intervals per a la transmissió d'informació que s'hagi de presentar d'acord amb l'article 26, i examinarà aquesta informació i també altres informes presentats per qualsevol òrgan subsidiari;
- examinarà l'assessorament científic, tècnic i tecnològic sobre la diversitat biològica que rebí d'acord amb l'article 25;
- examinarà i adoptarà protocols, segons sigui el cas, d'acord amb el que s'estableix en l'article 28;

- d. examinarà i adoptarà, segons sigui el cas, esmenes al present Conveni i els seus annexos, d'acord amb el que s'estableix en els articles 29 i 30;
- e. examinarà possibles esmenes a qualsevol protocol o als annexos dels protocols i, si així es decideix, recomanarà llur adopció a les Parts involucrades en el protocol en qüestió;
- f. examinarà i adoptarà, segons sigui el cas, annexos addicionals al present Conveni, d'acord amb el que s'estableix en l'article 30;
- g. establirà els òrgans subsidiaris, especialment per a l'assessorament científic i tècnic, que es considerin necessaris per a l'aplicació del present Conveni;
- h. es posarà en contacte, a través del Secretariat, amb els òrgans executius dels convenis que tractin assumptes inclosos en el present Conveni amb la intenció d'establir les formes adequades de cooperació amb ells; i
- i) examinarà i emprendreà qualsevol acció addicional necessària per assolir els objectius del present Conveni a la llum de l'experiència que s'adquireixi en el seu funcionament.

5. Les Nacions Unides, les seves agències especialitzades i l'Agència Internacional d'Energia Atòmica, i qualsevol Estat que no sigui Part d'aquest Conveni, poden ésser representats com a observadors en les reunions de la Conferència de les Parts. Qualsevol altre òrgan o agència, ja sigui governamental o no-governamental, qualificat en el camp de la conservació i l'aprofitament sostenible de la diversitat biològica, i que hagi informat el Secretariat del seu desig d'ésser present com a observador en una reunió de la Conferència de les Parts, podrà ésser admès, excepte en el cas que com a mínim un terç de les Parts presenti objeccions a aquesta admissió. L'admissió i participació d'observadors quedarà subjecta a les normes de procediment que adopti la Conferència de les Parts.

Article 24. Secretariat

1. En virtut del present article, s'estableix un Secretariat.

Les seves funcions seran:

- a. organitzar i atendre les reunions de la Conferència de les Parts que s'estableixen en l'article 23;
- b. dur a terme les funcions que qualsevol protocol li assigni;
- c. preparar informes sobre l'execució de les seves funcions en relació amb el present Conveni i presentar-los a la Conferència de les Parts;
- d. establir una coordinació amb altres òrgans internacionals pertinents i, en particular, establir les mesures administratives i contractuals necessàries per al desenvolupament eficaç de les seves funcions; i
- e. dur a terme qualsevol altra funció que determini la Conferència de les Parts.

2. En la seva primera reunió ordinària, la Conferència de les Parts designarà el Secretariat entre aquelles organitzacions internacionals competents ja existents que hagin fet palesa llur voluntat de desenvolupar les funcions del Secretariat segons el present Conveni.

Article 25. Òrgan Subsidiari d'Assessorament Científic, tècnic i Tecnològic

1. En virtut del present article, s'estableix un òrgan subsidiari per a l'aportació d'assessorament científic, tècnic i tecnològic que proporcionarà a la Conferència de les Parts i, segons convingui, als seus altres òrgans subsidiaris, assessorament pertinent referent a l'aplicació del present Conveni. Aquest òrgan serà obert a la participació de totes les Parts i serà multidisciplinari. Inclourà representants governamentals competents d'especialització pertinent. Informarà regularment la Conferència de les Parts sobre tots els aspectes del seu treball.

2. Sota l'autoritat de la Conferència de les Parts, d'acord amb les directives que aquesta Conferència estableixi i a petició seva, aquest òrgan:

- a. aportarà avaluacions científiques i tècniques sobre l'estat de la diversitat biològica;
- b. prepararà avaluacions científiques i tècniques sobre els efectes dels tipus de mesures preses

d'acord amb les disposicions del present Conveni;

c. identificarà tecnologies i coneixements pràctics que siguin innovadors, eficients i pertinents, relacionats amb la conservació i l'aprofitament sostenible de la diversitat biològica, i aconsellarà sobre les formes i els medis per promoure el desenvolupament i/o per transmetre aquestes tecnologies;

d. aconsellarà sobre programes científics i sobre la cooperació internacional en la recerca i el desenvolupament relacionats amb la conservació i l'aprofitament sostenible de la biodiversitat; i

e. respondrà les preguntes de caràcter científic, tècnic, tecnològic i metodològic que la Conferència de les Parts i els seus òrgans subsidiaris li puguin fer.

3. La Conferència de les Parts podrà elaborar més àmpliament les funcions, el mandat, l'organització i el funcionament d'aquest òrgan.

Article 26. Informes

Cada Part Contractant presentarà a la Conferència de les Parts, a intervals que determinarà la pròpia Conferència, informes sobre mesures que la Part hagi adoptat per a l'aplicació de les disposicions del present Conveni i sobre llur efectivitat en l'acompliment dels objectius del Conveni.

Article 27. Solució de controvèrsies

1. En el cas que sorgeixi una controvèrsia entre Parts Contractants referent a la interpretació o l'aplicació del present Conveni, les parts en qüestió procuraran trobar una solució mitjançant la negociació.
2. Si les parts en qüestió no aconsegueixen arribar a un acord mitjançant la negociació, poden recórrer conjuntament als bons oficis d'una tercera part o bé sol·licitar-ne la mediació.
3. En el moment de ratificar, acceptar, aprovar o adherir-se al present Conveni, o en qualsevol moment posterior, un Estat o una organització regional d'integració econòmica pot declarar, adreçant-se per escrit al Dipositari, que per a la solució d'una controvèrsia no resolta segons el

paràgraf 1 o el paràgraf 2 anteriors, accepta com a obligatoris un o els dos medis de solució de controvèrsies que s'especifiquen a continuació:

- a. arbitratge d'acord amb el procediment establert en la part 1 de l'Annex II;
 - b. submissió de la disputa al Tribunal Internacional de Justícia.
4. Si les parts involucrades en la controvèrsia no han acceptat, d'acord amb el paràgraf 3 anterior, el mateix procediment o cap del dos procediments, la controvèrsia se sotmetrà a conciliació d'acord amb la part 2 de l'Annex II, excepte en el cas que les parts en qüestió acordin alguna altra cosa.
 5. Les disposicions del present article s'aplicaran en tot allò referent a qualsevol protocol, excepte en el cas que el protocol en qüestió determini alguna altra cosa.

Article 28. Adopció de protocols

1. Les Parts Contractants cooperaran en la formulació i l'adopció de protocols referents al present Conveni.
2. Els protocols s'adoptaran en les reunions de la Conferència de les Parts.
3. El Secretariat comunicarà el text de qualsevol proposta de protocol a les Parts Contractants com a mínim sis mesos abans de la reunió en la qual s'hagi d'adoptar.

Article 29. Esmenes al Conveni o als protocols

1. Qualsevol Part Contractant podrà proposar esmenes al present Conveni. Qualsevol part implicada en qualsevol protocol podrà proposar esmenes a aquest protocol.
2. Les esmenes al present Conveni s'adoptaran en reunions de la Conferència de les Parts. Les esmenes a qualsevol protocol s'adoptaran en reunions de les Parts del protocol en qüestió. El Secretariat comunicarà a les Parts involucrades en l'instrument en qüestió el text de qualsevol proposta d'esmena al present Conveni o a qualsevol protocol (excepte en el cas que en el protocol en qüestió es determini alguna altra cosa), com a mínim amb sis mesos d'antelació a la data de la reunió en la qual es proposi per a la seva adopció. El Secretariat també comunicarà propostes d'esmena als signants del present Conveni per a llur informació
3. Les Parts faran tots els esforços possibles per assolir un acord per consens sobre qualsevol proposta d'esmena al present Conveni o a qualsevol protocol. Si s'han esgotat tots els esforços per aconseguir el consens i no s'ha assolit cap acord, l'esmena s'adoptarà, com a

últim recurs, per un vot favorable de dos terços de les Parts implicades en l'instrument en qüestió presents i que votin a la reunió, i el Dipositari la sotmetrà a totes les Parts per a llur ratificació, acceptació o aprovació.

4. La ratificació, acceptació o aprovació d'esmenes es notificarà al Dipositari per escrit. Les esmenes adoptades segons el paràgraf 3 anterior entraran en vigor entre les Parts que les hagin acceptat al cap de noranta dies de la data en què com a mínim dos terços de les Parts Contractants del present Conveni, o de les Parts implicades en el protocol en qüestió, hagin dipositat els instruments de ratificació, acceptació o aprovació, excepte en el cas que el protocol en qüestió estableixi alguna altra cosa. A partir d'aleshores, les esmenes entraran en vigor en qualsevol altra Part el dia noranta a comptar des del dia en què aquesta Part hagi dipositat el seu instrument de ratificació, acceptació o aprovació de les esmenes.

5. Als efectes del present article, «Parts presents i que votin» es refereix a les Parts presents que hagin emès un vot afirmatiu o negatiu.

Article 30. Adopció i esmena dels annexos

1. Els annexos del present Conveni o de qualsevol protocol constituïran part integrant del Conveni o del protocol, segons sigui el cas, i, excepte en el cas que es determini expressament alguna altra cosa, qualsevol referència al present Conveni o als seus protocols constituïrà alhora una referència a qualsevol de llurs annexos. Aquests annexos es limitaran a assumptes científics, tècnics, administratius i de procediment.

2. Si no es determina alguna altra cosa en qualsevol protocol respecte als seus annexos, el procediment següent regirà per a la proposta, l'adopció i l'entrada en vigor d'annexos addicionals al present Conveni o d'annexos a qualsevol protocol:

a. els annexos del present Conveni o de qualsevol protocol es proposaran i adoptaran d'acord amb el procediment establert en l'article 29;

b. qualsevol Part que no pugui aprovar un annex addicional al present Conveni o a qualsevol protocol en el qual sigui Part, ho notificarà al Dipositari, per escrit, no més tard d'un any a comptar des de la data de comunicació de l'adopció per part del Dipositari. El Dipositari

notificarà immediatament a totes les Parts qualsevol notificació d'aquesta mena que hagi rebut. Una Part pot en qualsevol moment retirar una declaració prèvia d'objecció i els annexos entraran consegüentment en vigor per a aquesta Part d'acord amb el subparàgraf c) següent;

c. en expirar el termini d'un any a comptar des de la data de comunicació de l'adopció per part del Dipositari, l'annex entrarà en vigor per a totes les Parts del present Conveni o de qualsevol protocol que no hagin presentat cap notificació d'acord amb les disposicions del subparàgraf b) anterior.

3. La proposta, l'adopció i l'entrada en vigor d'esmenes a annexos del present Conveni o de qualsevol protocol quedaran subjectes al mateix procediment que s'estableix per a la proposta, l'adopció i l'entrada en vigor d'annexos al present Conveni o d'annexos a qualsevol protocol.

4. Si un annex addicional o una esmena a un annex està en relació amb una esmena al present Conveni o a qualsevol protocol, l'annex addicional o l'esmena no entraran en vigor fins que l'esmena al Conveni o al protocol en qüestió entri en vigor.

Article 31. Dret de vot

1. Exceptuant el que s'estableix en el paràgraf 2 següent, cada Part Contractant del present Conveni o de qualsevol protocol tindrà un vot.

2. Les organitzacions d'integració econòmica regional exerciran llur dret de vot, en els assumptes que siguin de llur competència, amb un nombre de vots equivalent al nombre de llurs Estats membres que siguin Parts Contractants del present Conveni o del protocol en qüestió. Aquestes organitzacions no exerciran llur dret de vot si llurs Estats membres exerceixen llur propi dret de vot, i viceversa.

Article 32. Relació entre el present Conveni i els seus protocols

1. Un Estat o una organització regional d'integració econòmica no esdevindran Part d'un protocol si no són, o esdevenen en el mateix moment, Parts Contractants del present Conveni.

2. Les decisions referents a un protocol només seran adoptades per les Parts del protocol en qüestió. Qualsevol Part Contractant que no hagi ratificat, acceptat o aprovat un protocol podrà participar com a observador en qualsevol reunió de les Parts del protocol en qüestió.

Article 33. Signatura

El present Conveni serà obert a la signatura de tots els Estats i organitzacions d'integració econòmica regional a Rio de Janeiro entre el 5 de juny de 1992 i el 14 de juny de 1992 i a la seu de les Nacions Unides a Nova York entre el 15 de juny de 1992 i el 4 de juny de 1993.

Article 34. Ratificació, acceptació o aprovació

1. El present Conveni o qualsevol protocol estaran subjectes a la ratificació, acceptació o aprovació dels Estats i organitzacions d'integració econòmica regional. Els instruments de ratificació, acceptació o aprovació es dipositaran en mans del Dipositari.

2. Qualsevol organització de les referides al paràgraf 1 anterior que esdevingui una Part Contractant del present Conveni o de qualsevol

protocol sense que cap dels seus Estats membres sigui Part Contractant, quedarà subjecta a totes les obligacions que estableixi el Conveni o el protocol, segons sigui el cas. En el cas de les organitzacions, un o més Estats membres de les quals siguin alhora Parts Contractants del present Conveni o del protocol en qüestió, cada organització i els seus Estats membres decidiran sobre llurs responsabilitats respectives en el desenvolupament de les obligacions que estableix el Conveni o el protocol,

segons sigui el cas. En aquests casos, l'organització i els Estats membres no podran exercir drets derivats del Conveni o del protocol en qüestió de manera concurrent.

3. En llurs instruments de ratificació, acceptació o aprovació, les organitzacions esmentades al

paràgraf 1 anterior declararan l'abast de llur competència pel que fa als assumptes sobre els quals regeix el Conveni o el protocol en qüestió. Aquestes organitzacions també informaran el Dipositari de qualsevol modificació rellevant en l'abast de llurs competències.

Article 35. Adhesió

1. El present Conveni i qualsevol protocol seran oberts a l'adhesió d'Estats i organitzacions d'integració econòmica regional a partir de la data final per a la signatura del Conveni o el protocol en qüestió. Els instruments d'adhesió es dipositaran en mans del Dipositari.

2. En llurs instruments d'adhesió, les organitzacions esmentades al paràgraf 1 anterior declararan l'abast de llur competència pel que fa als assumptes sobre els quals regeix el present Conveni o el protocol en qüestió. Aquestes organitzacions també informaran el Dipositari de qualsevol modificació rellevant en l'abast de llurs competències.

3. Les disposicions de l'article 34, paràgraf 2, s'aplicaran també a les organitzacions d'integració econòmica regional que s'adhereixin al present Conveni o a qualsevol protocol.

Article 36. Entrada en vigor

1. El present Conveni entrarà en vigor al cap de noranta dies de la data del dipòsit del trentè instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió.

2. Qualsevol protocol entrarà en vigor al cap de noranta dies de la data del dipòsit del nombre d'instruments de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió necessaris especificats en l'esmentat protocol.

3. Per a les Parts Contractants que ratifiquin, acceptin o aprovin el present Conveni o s'hi adhereixin en una data posterior al dipòsit del trentè instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió, el Conveni entrarà en vigor al cap de noranta dies de la data del dipòsit per part d'aquestes Parts Contractants de llur

instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió.

4. Qualsevol protocol entrarà en vigor, si no s'estableix alguna altra cosa en el propi protocol, en una Part Contractant que ratifiqui, accepti o aprovi l'esmentat protocol o s'hi adhereixi després de la seva entrada en vigor, segons s'estableix al paràgraf 2 anterior, al cap de noranta dies de la data en què aquesta Part Contractant dipositi el seu instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió, o bé, si es tracta d'una data posterior, en la data en què el present Conveni entri en vigor en la Part Contractant en qüestió.

5. Als efectes dels paràgrafs 1 i 2 anteriors, qualsevol instrument dipositat per una organització regional d'integració econòmica no es considera addicional respecte als instruments dipositats per Estats membres de l'esmentada organització.

Article 37. Reserves

El present Conveni no admet reserves.

Article 38. Denúncia

1. Una Part Contractant es pot retirar del present Conveni mitjançant notificació escrita al Dipositari en qualsevol moment un cop passats dos anys des de la data d'entrada en vigor del Conveni en l'esmentada Part Contractant.

2. Qualsevol retirada serà efectiva en expirar el termini d'un any des de la data de recepció de la notificació per part del Dipositari, o bé en qualsevol altra data posterior que s'especifiqui en la notificació de retirada.

3. Es considerarà que qualsevol Part Contractant que es retiri del present Conveni també es retira de qualsevol protocol en el qual sigui Part.

Article 39. Mesures financeres provisionals

Sempre que s'hagin reestructurat íntegrament d'acord amb els requisits de l'article 21, el Fons per al Medi Ambient Mundial del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament, el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient i el Banc Internacional per a la Reconstrucció i el

Desenvolupament constituïran, d'una manera interina, l'estructura institucional a la qual es refereix l'article 21. Aquesta estructura serà vigent durant el període que transcorri entre l'entrada en vigor del present Conveni i la primera reunió de la Conferència de les Parts, o bé fins que la Conferència de les Parts decideixi quina ha de ser l'estructura institucional que s'estableix en l'article 21.

Article 40. Arranjaments provisionals per a la Secretaria

El Director Executiu del Programa Ambiental de les Nacions Unides per al Medi Ambient crearà un Secretariat interí que exercirà les seves funcions durant el període que transcorri entre l'entrada en vigor del present Conveni i la primera reunió de la Conferència de les Parts, segons el que s'estableix a l'article 24, paràgraf 2.

Article 41. Dipositari

El Secretari General de les Nacions Unides assumirà les funcions de Dipositari del present Conveni i dels seus protocols.

Article 42. Textos autèntics

El text original del present Conveni, del qual les versions anglesa, àrab, castellana, francesa, russa i xinesa són igualment autèntiques, serà dipositat en mans del Secretari General de les Nacions Unides.

EN FE DE LA QUAL COSA els sotasignants, degudament autoritzats a aquest efecte, han signat el present Conveni.

Fet a Rio de Janeiro en el dia cinquè del mes de juny de mil nou-cents noranta-dos.

Annex I

Identificació i seguiment

1. Ecosistemes i hàbitats: que continguin un alt grau de diversitat, un gran nombre d'espècies endèmiques o amenaçades, o extensions amb vida silvestre; necessaris per a espècies migratòries; d'importància social, econòmica, cultural o científica; o bé que siguin representatius, únics o associats amb processos evolutius o amb altres processos biològics claus;
2. Espècies i comunitats que siguin: amenaçades; variants silvestres o salvatges d'espècies domesticades o cultivades; de valor medicinal, agrícola o d'un altre valor econòmic; importants socialment, científicament o culturalment; o bé que siguin importants per a la recerca sobre la conservació i l'aprofitament sostenible de la diversitat biològica, com les espècies indicadores; i
3. Grups de genomes i gens d'importància social, científica o econòmica.

Annex II

Part 1 Arbitratge

Article 1

La part demandant notificarà al Secretariat que les Parts remeten una controvèrsia perquè sigui arbitrada segons l'article 27. La notificació especificarà l'assumpte objecte d'arbitratge i inclourà, en especial, els articles del Conveni o del protocol la interpretació o aplicació dels quals són motiu de conflicte. Si les Parts no es posen d'acord sobre l'assumpte objecte del litigi abans que el President del tribunal no sigui designat, el tribunal arbitral dirimirà l'assumpte en qüestió. El Secretariat enviarà la informació rebuda a totes les Parts Contractants del present Conveni o del protocol en qüestió.

Article 2

1. En els conflictes entre dues Parts, el tribunal arbitral constarà de tres membres. Cada una de les Parts en litigi nomenarà un àrbitre i els dos àrbitres així designats designaran de comú acord el tercer àrbitre, que serà el President del tribunal. Aquest no podrà ser un ciutadà d'una de les Parts en litigi, ni tindrà el seu lloc de residència habitual en el territori d'una d'aquestes Parts, ni treballarà per compte de cap d'elles, ni haurà tractat amb el cas en qüestió en cap altra funció.
2. En controvèrsies entre més de dues Parts, les Parts que comparteixin un interès comú designaran un àrbitre conjunt.
3. Qualsevol vacant es cobrirà segons la manera establerta per al nomenament inicial.

Article 3

1. Si el President del tribunal arbitral no ha estat designat un cop passats dos mesos des del nomenament del segon àrbitre, el Secretari General de les Nacions Unides designarà el President, a petició d'una de les Parts, dins del període subsegüent de dos mesos.
2. Si una de les Parts en conflicte no nomena un àrbitre durant els dos mesos posteriors a la recepció de la petició, l'altra Part podrà informar-ne al Secretari General, que nomenarà l'esmentat àrbitre dins el període subsegüent de dos mesos.

Article 4

El tribunal arbitral prendrà decisions d'acord amb les disposicions del present Conveni, de qualsevol protocol rellevant i el dret internacional.

Article 5

Excepte en el cas que les Parts en conflicte acordin alguna altra cosa, el tribunal arbitral determinarà les seves pròpies normes de procediment.

Article 6

El tribunal arbitral podrà recomanar, a petició d'una de les Parts, mesures de protecció provisionals essencials.

Nacions
unides

Comissió
Europea

Article 7

Les Parts en conflicte facilitaran la labor del tribunal arbitral i, en especial, utilitzant tots els mitjans que tinguin a llur disposició:

- proporcionar al tribunal tots els documents, les informacions i les instal·lacions pertinents; i
- li permetran, sempre que sigui necessari, convocar testimonis o experts i rebre'n llurs declaracions.

Article 8

Les Parts i els àrbitres queden subjectes a l'obligació de protegir la confidencialitat de qualsevol informació que rebin confidencialment durant el procés del tribunal arbitral.

Article 9

Excepte en els casos que el tribunal arbitral determini alguna altra cosa a causa de les circumstàncies particulars del cas, els costos del tribunal seran a càrrec de les Parts en conflicte a parts iguals. El tribunal redactarà una relació de totes les seves despeses i lliurarà un estat de comptes final a les Parts.

Article 10

Qualsevol Part Contractant que tingui un interès de naturalesa legal en l'assumpte objecte de litigi que pugui veure's afectat per la decisió final sobre el cas, podrà intervenir en el procés amb el consentiment del tribunal.

Article 11

El tribunal podrà escoltar i dirimir reconvençions que derivin directament de l'assumpte objecte de litigi.

Article 12

Les decisions del tribunal arbitral, ja siguin sobre procediments o substancials, es prendran per vot majoritari dels seus membres.

Part 2 Conciliació

Article 1

Es crearà una comissió de conciliació a petició d'una de les Parts en conflicte. Excepte en el cas que les Parts acordin alguna altra cosa, la comissió constarà de cinc membres, dos nomenats per cada Part implicada i un president elegit conjuntament pels altres quatre membres.

Article 2

En conflictes entre més de dues Parts, les Parts que comparteixin el mateix interès nomenaran llurs membres de la comissió conjuntament. En el cas que dues o més Parts tinguin interessos diferents o hi hagi un desacord sobre si comparteixen el mateix interès, nomenaran llurs representants a la comissió de forma separada.

Article 13

Si una de les Parts en conflicte no apareix davant el tribunal arbitral o deixa de defensar el seu cas, l'altra Part podrà sol·licitar al tribunal que continuï el procés i que dicti sentència. L'absència d'una Part o el fet que una Part deixi de defensar el seu cas no seran motiu per desestimar el cas. Abans de lliurar la decisió final, el tribunal arbitral haurà d'estar convençut que la denúncia té fonament en els fets i en el dret.

Article 14

El tribunal pronunciarà la seva sentència dins dels cinc mesos següents a la data en què s'hagi constituït plenament, excepte en el cas que consideri necessari ampliar aquest termini durant un període que no hauria d'ésser superior a cinc mesos més.

Article 15

La sentència del tribunal arbitral es limitarà a l'assumpte objecte de la controvèrsia i exposarà les raons sobre les quals es basa. Contindrà els noms dels membres que hi han participat i la data de la sentència. Qualsevol membre del tribunal podrà afegir una opinió independent o dissident respecte a la sentència.

Article 16

La sentència serà vinculant per a les Parts en conflicte. Serà inapel·lable excepte en el cas que les Parts en conflicte hagin acordat prèviament un procediment d'apel·lació.

Article 17

Qualsevol controvèrsia que sorgeixi entre les Parts en conflicte en referència a la interpretació o forma d'aplicació de la sentència podrà ésser sotmesa per qualsevol de les Parts a la decisió del tribunal arbitral que l'hagi pronunciada.

Article 3

Si qualsevol nomenaments per part de les Parts no s'han produït durant els dos mesos següents a la data de petició de crear una comissió de conciliació, el Secretari General de les Nacions Unides durà a terme els esmentats nomenaments durant el període següent de dos mesos, si així li ho sol·licita la Part que ha presentat la petició.

Article 4

Si un president d'una comissió de conciliació no ha estat elegit durant els dos mesos següents a la data de nomenament del darrer membre de la comissió, el Secretari General de les Nacions Unides designarà un president, si així li ho sol·licita una Part, durant el període següent de dos mesos.

Article 5

La comissió de conciliació prendrà les seves decisions per vot majoritari dels seus membres. Excepte en el cas que les Parts determinin alguna altra cosa, la comissió decidirà sobre els seus propis procediments interns. Pronunciarà una proposta per a la resolució del conflicte, que les Parts examinaran de bona fe.

Article 6

Si hi ha desacord sobre si la comissió de conciliació té competència sobre l'assumpte objecte del conflicte, aquest desacord es resoldrà dins la pròpia comissió.

Nacions
unides

Comissió
Europea

Nacions Unides

Comissió
Europea

2. Integració de la Biodiversitat. L'Estratègia d'acció de la Comunitat Europea

Direcció General de Medi Ambient, Seguretat Nuclear i Protecció Civil, 1998

Preàmbul

Plantejament general

Com s'aplicarà l'estratègia

Objectius horitzontals

1. Conservació i ús sostenible de la diversitat biològica
2. Repartiment dels beneficis resultants de la utilització dels recursos genètics
3. Investigació, determinació, supervisió i intercanvi d'informació
4. Educació, formació i sensibilització

Objectius sectorials

1. Conservació dels recursos naturals
2. Agricultura
3. Pesca
4. Política regional i ordenació del territori
5. Boscos
6. Energia i transport
7. Turisme
8. Desenvolupament i cooperació econòmica

Preàmbul

El 21 de desembre de 1993, la Comunitat Europea ratificava el Conveni sobre la diversitat biològica. Amb la presentació de la seva estratègia en matèria de biodiversitat, la Comunitat ha passat de la paraula a l'acció en comprometre's a integrar en les seves diferents polítiques els aspectes relacionats amb la diversitat biològica.

La biodiversitat és essencial per a la vida a la Terra. S'estima que hi ha en el planeta de 7 a 50 milions d'espècies diferents, de les quals solament 2 milions han estat descrites científicament. Malauradament, la diversitat biològica desapareix més ràpidament ara que en el passat. La Comunitat Europea és responsable d'una sèrie de polítiques que poden tenir un important impacte sobre la biodiversitat i té l'obligació no solament legal sinó també moral de respondre a la demanda d'una acció urgent. Les iniciatives previstes no han de deslliurar els estats membres de les seves obligacions, sinó que han de ser un complement de les iniciatives locals i nacionals.

L'estratègia que s'exposa en les pàgines següents destaca la funció ecològica de les àrees rurals i la necessitat d'integrar els objectius de diversitat biològica en la política agrícola comuna. En molts casos, la continuació de les activitats agrícoles és necessària per evitar pèrdues de diversitat biològica i el deteriorament de l'habitat, però a vegades s'han d'adaptar els mètodes actuals de cultiu. L'estratègia assenyalava també la necessitat de millorar la diversitat biològica mitjançant la nostra política de pesca i la necessitat d'una silvicultura sostenible. En el marc de la política regional, on l'actuació de la Comunitat té una especial importància, un plantejament d'ordenació territorial integrada és un element clau per preservar la biodiversitat, per exemple quan es realitzen projectes d'infraestructura a gran escala. L'estratègia també té en compte l'impacte de les polítiques pròpies sobre la biodiversitat en tercers països i reclama que els objectius de biodiversitat formin part del nucli de les nostres polítiques de desenvolupament i cooperació econòmica.

Em consta que la majoria dels ciutadans considera que el manteniment de la diversitat biològica és important i jo em comprometo a fomentar la seva participació activa per posar en pràctica l'estratègia. Només quan els sectors de la societat i tots els nivells del govern treballin junts, podrem portar a terme els canvis necessaris per aconseguir un desenvolupament sostenible i conservar el patrimoni de la nostra diversitat biològica.

Ritt Bjerregaard

Membre de la Comissió, encarregada del Medi Ambient i la Seguretat Nuclear

Plantejament general

El 4 de febrer de 1998, la Comissió Europea va aprovar una comunicació sobre una estratègia de la Comunitat Europea en matèria de biodiversitat («l'estratègia»). Els objectius d'aquesta estratègia són anticipar-se, preveure i tallar d'arrel les causes de les considerables reduccions i pèrdues de diversitat biològica. Això contribuirà, en primer lloc, a invertir les actuals tendències a la baixa en recursos de biodiversitat i, en segon lloc, a aconseguir un nivell satisfactori de conservació d'espècies i ecosistemes, inclosos ecosistemes agraris («agroecosistemes»), dins i fora del territori de la Unió Europea. En dissenyar l'estratègia, també s'han tingut en compte els objectius principals de l'estratègia paneuropea relativa al paisatge i la diversitat biològica.

Juntament amb aquesta estratègia comunitària, el 14 de febrer, la Comissió Europea va enviar a la secretaria del Conveni sobre la diversitat biològica («el Conveni») un primer informe sobre l'aplicació del Conveni en la Comunitat Europea («l'informe»), que exposa el que la Comunitat ha fet fins ara per aplicar el Conveni i constitueix, per tant, un important document de base per a l'estratègia.

En aquest opuscle, es resumeix el contingut de l'estratègia i es fa una breu exposició (en els quadres complementaris) d'algunes de les iniciatives existents descrites en l'informe.

Per què s'ha d'integrar la biodiversitat en altres polítiques? Durant els últims decennis, les reduccions i pèrdues de biodiversitat s'han accelerat de forma espectacular. Les mesures existents han demostrat que no són suficients per invertir les tendències actuals. Les causes subjacents d'aquest problema estan relacionades amb la concepció i l'aplicació d'una sèrie de polítiques sectorials i horitzontals.

Com es pretén aconseguir la integració? La posada en pràctica del Conveni per la Comunitat ha de fer-se en dues fases. Una primera etapa consisteix en l'adopció de l'estratègia en la qual es defineix un marc d'acció en àrees i instruments importants de política comunitària per aconseguir la integració de la problemàtica de la biodiversitat. La segona fase suposa el desenvolupament i la posada en pràctica de plans d'acció i altres mesures pels actors (en particular, els serveis de la Comissió)

responsables de les àrees i instruments estratègics corresponents. Els progressos en la posada en marxa de l'estratègia i els resultats dels plans d'acció i altres mesures es controlaran i avaluaran emprant indicadors de biodiversitat i objectius quantificables. Això servirà d'orientació per a futures accions.

Què diu l'estratègia? En primer lloc, l'estratègia defineix uns objectius generals en els quatre temes horitzontals definits en el Conveni:

- conservació i ús sostenible de la diversitat biològica;
- repartiment dels beneficis resultants de la utilització dels recursos genètics;
- investigació, determinació, supervisió i intercanvi d'informació;
- educació, formació i sensibilització.

L'estratègia se centra a continuació en la integració de la problemàtica de la biodiversitat en les polítiques sectorials corresponents. Fixa uns objectius estratègics sectorials, que hauran d'assolir-se mitjançant plans d'acció específics o altres mesures, en els sectors següents:

- conservació dels recursos naturals,
- agricultura,
- pesca,
- polítiques regionals i ordenació territorial,
- boscos,
- energia i transport,
- turisme,
- desenvolupament i cooperació econòmica.

Aquests objectius impliquen el reconeixement que en les actuals polítiques de conservació de la Comunitat hi ha un important buit pel que fa a les repercussions de mesures estratègiques sectorials sobre la diversitat biològica, tant dins com fora de les àrees protegides.

Com s'aplicarà l'estratègia?

La Comissió Europea tindrà la responsabilitat de desenvolupar els plans d'acció i altres mesures per garantir la consecució dels objectius sectorials i horitzontals. La responsabilitat de cadascun dels plans d'acció i altres mesures correspondrà al servei de la Comissió que tingui a càrrec seu l'àrea política corresponent.

Els plans d'acció estaran disponibles al febrer del 2000, dos anys després de l'adopció oficial de l'estratègia per la Comissió. Es presentaran i publicaran com a comunicacions de la Comissió al Consell i al Parlament i inclouran, en cas necessari, propostes legislatives.

Les àrees polítiques clau de conservació dels recursos naturals, agricultura, pesca i desenvolupament i cooperació econòmica seran objecte de plans d'acció específics. En les altres àrees, els objectius horitzontals i sectorials s'integraran directament en les directrius i iniciatives polítiques existents.

Posteriorment, es realitzaran avaluacions dels progressos en l'aplicació de l'estratègia i els diferents plans d'acció, segons el cicle de planificació de l'àrea política de què es tracti. La Comissió inclourà aquestes avaluacions en informes periòdics.

Els plans d'acció:

- establiran les prioritats d'acció dins i fora de la Comunitat;
- examinaran les qüestions de biodiversitat que es plantegin amb l'ampliació de la Comunitat a països d'Europa central i oriental;
- determinaran unes funcions i uns objectius i mecanismes clars per avaluar com s'està posant en pràctica l'estratègia, utilitzant indicadors definits per la Comissió.

Es basaran en:

- una revisió de com afecten les iniciatives existents a les espècies i els ecosistemes;
- un plantejament cautelar quan no es tinguin coneixements complets;
- un examen de les implicacions socioeconòmiques de les mesures recomanades;
- la participació de grups d'interès, com associacions industrials i ONG;
- el respecte dels coneixements i les pràctiques de comunitats indígenes i locals que incloguin formes de vida tradicionals que contribueixin al manteniment de la biodiversitat.

Objectius horitzontals

1. Conservació i ús sostenible de la diversitat biològica

La prioritat en aquest camp és la conservació d'espècies i ecosistemes en el seu entorn natural (in situ). El primer pas consisteix a donar suport a la creació de zones designades, en les quals les espècies silvestres comptin amb mesures especials de conservació. La Comunitat està desenvolupant ja una xarxa denominada Natura 2000. No obstant, espècies i hàbitats també han d'estar protegits en altres llocs, fora de les zones protegides.

A més, algunes espècies necessiten mesures especials de conservació fora dels seus hàbitats naturals (ex situ). Això implica l'existència de serveis com bancs de gens, centres de cria en captivitat, zoològics i jardins botànics. Tot això pot desenvolupar un paper molt valuós, sempre que es vinculi a plans per reintroduir aquelles espècies en els seus hàbitats naturals o a altres formes de treball in situ.

En línies generals, hem d'assegurar-nos que les activitats de l'home que afecten els recursos de la biodiversitat siguin sostenibles. Per això, un punt de partida clau és comptar amb un sistema efectiu d'avaluació de les repercussions de plans, polítiques i projectes. També cal incloure els efectes d'impostos i subsidis que influeixen en els models de producció i consum. S'han d'identificar les repercussions que poden perjudicar la biodiversitat i, llavors, evitar-les o reduir-les al mínim. S'han de trobar els mitjans més rendibles de conservació de la diversitat biològica. Els règims impositius i de subvenció han de fomentar que productors i consumidors actuïn de forma que donin suport a la biodiversitat.

Els objectius són:

- Conservació i recuperació d'ecosistemes i espècies silvestres
- Conservació de varietats de cultius i cria d'animals domèstics
- Reducció al mínim o eliminació dels riscos per a espècies originàries d'un altre lloc
- Promoció de la seguretat en biotecnologia
- Promoció adequada de la conservació *ex situ*
- Promoció de plans d'etiquetatge ecològic
- Integració dels danys a la diversitat biològica en els mecanismes de responsabilitat.

2. Repartiment dels beneficis resultants de la utilització de recursos genètics

Quan la societat es beneficia de la utilització de recursos genètics, hem de garantir que aquests beneficis es distribueixin de forma equitativa entre els proveïdors i usuaris dels esmentats recursos. Això afecta aspectes com l'accés a recursos genètics, la distribució dels beneficis de la biotecnologia, la transferència tecnològica, la cooperació tècnica i científica i els coneixements i les pràctiques de pobles indígenes i comunitats locals que conserven formes de vida tradicionals.

Els objectius són:

- Promoure la col·laboració internacional
- Ajudar els països dels quals són originaris els recursos
- Promoure la tecnologia que serveix de base a la biodiversitat.

Quadre 1. Conservació, utilització sostenible i repartiment de beneficis: algunes iniciatives actuals

- Directiva d'Hàbitats (92/43/CEE) i Directiva d'Aus (79/409/CEE) (vegeu el quadre de la pàgina 13 sobre Natura 2000).
- Reglament (CE) núm. 338/97/CE del Consell, sobre l'aplicació en la Comunitat del Conveni sobre comerç internacional d'espècies en perill, que regula la importació i exportació d'unes 30.000 espècies de fauna i flora silvestres i els seus productes.
- L'instrument financer LIFE ha facilitat ajuda a les polítiques comunitàries de medi ambient des de 1992 i inclou una línia pressupostària específicament dedicada a la conservació de la natura. Bona part del treball d'inventari per a Natura 2000 i projectes de preparació de plans de gestió per a les zones proposades de Natura 2000 han rebut fons de LIFE. La segona fase del programa LIFE s'extén des de 1996 fins a finals de 1999 amb un pressupost total de 450 milions d'ecus, dels quals un 40% s'han assignat a la conservació de la natura.
- La Directiva 90/219/CEE del Consell, relativa a la utilització confinada de microorganismes modificats genèticament, aplica procediments reconeguts a escala internacional per a la utilització d'aquests microorganismes en laboratoris d'investigació i instal·lacions industrials. La seva germana, la Directiva 90/220/CEE, requereix la notificació prèvia de l'alliberament intencional d'organismes modificats genèticament per a proves de camp i per a la comercialització de productes que continguin o consisteixen en els esmentats organismes.
- Una directiva sobre avaluació de les repercussions sobre el medi ambient de les accions (directives 85/337/CEE i 97/11/CE del Consell) imposa l'obligació de fer una avaluació de les repercussions sobre el medi ambient de determinats projectes de desenvolupament abans que es puguin portar a terme.
- El sistema comunitari de drets de les varietats vegetals [Reglament (CE) núm. 2100/94 del Consell] disposa l'obligatorietat de concessió d'autoritzacions en funció de l'interès públic i confirma el dret dels agricultors de salvar i reutilitzar llavors (protegides) en les explotacions pròpies.

3. Investigació, determinació, supervisió i intercanvi d'informació

En l'actualitat, no comprenem plenament tots els processos subjacents de la biodiversitat. Això no hauria de servir com a pretext per ralentir el treball basat en els coneixements existents. No obstant, limita la nostra capacitat per posar en pràctica amb èxit el Conveni. Hem d'intensificar la investigació en aquesta àrea, inclosa la determinació i supervisió dels components clau de la biodiversitat. Això s'integrarà en el programa general d'investigació de la Comunitat. També hauria de tenir-se en compte la important informació d'ONG, entitats dels estats membres i col·leccions privades. L'Agència Europea del Medi Ambient (AEMA) i la seva xarxa d'informació i observació (EIONET) poden tenir-hi un paper important.

Els objectius són:

- Crear una xarxa de centres europeus d'excel·lència en l'àmbit de la investigació
- Estudiar la situació, les tendències i les pressions sobre la biodiversitat
- Promoure la investigació sobre l'evolució natural de la biodiversitat
- Aconseguir una millor comprensió sobre com funciona la biosfera
- Promoure mètodes de medició de la biodiversitat i d'interpretació d'aquests valors
- Determinar un sistema d'indicadors de supervisió
- Promoure l'intercanvi internacional d'informació.

4. Educació, formació i sensibilització

Sense una major sensibilització sobre aquests problemes per part dels actors claus de l'economia i de l'opinió pública, serà difícil posar en pràctica el Conveni. Per tant, hem d'aconseguir que la gent sigui més conscient del que està en joc en termes de reducció i pèrdua de biodiversitat i tractar de modificar actituds i comportaments. Aquest és un camp en el qual les ONG poden tenir un paper important. També s'ha de garantir que els programes de formació tècnica es mantinguin al pas del desenvolupament dels coneixements.

Els objectius són:

- Promoure campanyes de sensibilització pública
- Promoure la formació de les persones necessàries per posar en pràctica l'estratègia
- Supervisar l'efecte de les activitats de la CE sobre la biodiversitat fora de la Comunitat.

Quadre 2. Determinació, supervisió, investigació i intercanvi d'informació; educació i sensibilització: algunes iniciatives existents

- L'Agència Europea del Medi Ambient i Eurostat estan treballant per desenvolupar indicadors de biodiversitat. S'estan preparant un informe actualitzat de la situació del medi ambient a Europa (Dobris) i un informe sobre el medi ambient a la Unió Europea, que inclouran informació sobre la situació de la biodiversitat a Europa.
- El Programa de coordinació de la informació sobre el medi ambient (Programa Corine) recull dades sobre paratges de gran interès ecològic. S'ha elaborat un inventari que inclou informació sobre 7.741 paratges de gran importància per a la conservació de la natura en tretze estats membres de la Unió Europea.
- El Centre Temàtic Europeu sobre Conservació de la Natura de l'Agència Europea del Medi Ambient ha començat a elaborar una base de dades i un sistema d'informació sobre espècies de fauna i flora.
- El Quart Programa marc d'investigació de la Comunitat inclou un Programa d'investigació sobre medi ambient i clima. La investigació sobre el medi ambient natural, la qualitat del medi ambient i el canvi global representa el 47% del pressupost, i les tecnologies de medi ambient, un 25% més.
- El Programa comunitari de cooperació internacional (INCO), que forma part del Quart Programa marc d'investigació, funciona mitjançant cooperació focalitzada amb altres països. Durant 1996 i 1997, es va facilitar ajuda financera a un total de 81 projectes conjunts d'investigació sobre els temes de gestió sostenible de recursos naturals renovables i desenvolupament agrari. En cada projecte, participa un consorci científic amb una mitjana de tres socis en estats membres de la Comunitat i tres en països en desenvolupament. Els projectes d'investigació conjunta s'han basat en metodologies per avaluar i conservar la biodiversitat in situ (incloses tècniques per a explotacions agrícoles i ramaderia) i sostenir activitats d'investigació conjunta sobre ecosistemes amb una diversitat biològica rica, com boscos tropicals, zones humides i zones costaneres.
- El Reglament CITES disposa que la Comissió i els estats membres informin el públic sobre el perill que representa per a la conservació d'espècies animals i vegetals el comerç no sostenible i il·legal.

Quadre 3. Algunes de les iniciatives existents sobre investigació, supervisió i sensibilització: el Projecte TREES II

L'objectiu del Projecte TREES II és desenvolupar un prototip per a la supervisió dels boscos en tots els tròpics. Les activitats actuals s'estructuren al voltant de cinc mòduls. L'última evolució s'ha concentrat en tres aspectes:

1. La publicació de tota la informació en la base de dades TREES de forma validada i compatible.
2. La iniciació de nous acords per a la provisió de dades i anàlisis amb tècniques millorades, en particular per a la identificació de «punts crítics» de desforestació.
3. L'obertura del sistema d'informació del projecte a una sèrie d'usuaris i socis institucionals.

Característiques principals del projecte TREES II

Actualment, es pot fer una cobertura regular i sistemàtica de totes les àrees de bosc tropical utilitzant els sensors de baixa resolució via satèl·lit.

Per exemple:

Un quadre global del conjunt de la selva humida d'Àfrica i l'Amazònia utilitzant dades de radar dels instruments de les agències espacials d'Europa i Japó.

La utilització de dades de radar «mosaic» és una innovació i permet per primera vegada una anàlisi uniforme i sistemàtica d'alta resolució (100 metres) en zones que són difícilment accessibles a altres sensors via satèl·lit a causa de la persistent capa de núvols.

El sistema d'informació sobre boscos tropicals (TFIS) en la base de dades TREES II s'ha expandit molt i constitueix ara una important font de dades sobre la cobertura de boscos tropicals del planeta.

S'han preparat, per exemple, mapes continentals d'incendis que mostren la distribució i variació estacional d'incendis a Indonèsia durant 1997. Els mapes d'incendis i vegetació ofereixen una nova panoràmica única de l'impacte dels incendis en ecosistemes forestals.

Objectius sectorials:

En aquesta secció, destaquen els objectius específics per a vuit àrees polítiques i sectors econòmics clau que tindran un paper crucial per a la consecució dels objectius generals del Conveni sobre diversitat biològica.

En quatre casos (conservació dels recursos naturals, agricultura, pesca i desenvolupament i cooperació econòmica), els objectius s'aconseguiran mitjançant plans d'acció. En altres sectors, els objectius s'integraran en les directrius polítiques i iniciatives existents.

1. Conservació dels recursos naturals

L'objectiu general és assegurar-se que els recursos naturals es conservin o utilitzin de forma sostenible. La designació de zones de la xarxa Natura 2000, basada en les directives d'Hàbitats i d'Aus, pot servir d'ajuda. No obstant, també calen mesures fora d'aquestes zones designades. Actualment, la Comunitat no té una normativa general sobre aquesta qüestió. No obstant, s'han donat alguns passos amb el Cinquè Programa d'acció en matèria de medi ambient. Es realitzaran nous avenços amb la recent Proposta de directiva marc sobre aigües, la qual suposarà la implantació d'importants

controls sobre la quantitat i la qualitat de les aigües, en especial en relació amb plaguicides i fertilitzants, i oferirà una valuosa protecció per a espècies, ecosistemes i hàbitats aquàtics. A escala global, cal tenir en compte processos com el del canvi climàtic, la reducció de la capa d'ozó i la desertificació, i assegurar-se que les mesures adoptades per lluitar contra aquests problemes, com la repoblació de boscos, s'executen de forma que beneficiïn al màxim la diversitat biològica.

Els objectius són:

- Crear xarxes de zones designades especialment
- Desenvolupar plans de gestió per a espècies seleccionades
- Controlar el comerç d'espècies silvestres
- Preservar espècies fora de les zones protegides
- Combatre l'erosió del sòl
- Mantenir les condicions del cicle de l'aigua
- Protegir i restablir les zones humides
- Coordinar les iniciatives internacionals.

Quadre 4. Natura 2000

Els dos principals instruments comunitaris existents sobre conservació de la natura són una directiva per protegir les aus silvestres (Directiva d'Aus i una directiva per a la conservació d'hàbitats naturals i fauna i flora silvestres (Directiva d'Hàbitats). L'objectiu comú d'ambdues directives és conservar una part essencial de la diversitat biològica més valuosa d'Europa. L'esmentat objectiu s'aconseguirà mitjançant l'establiment d'una xarxa ecològica coherent de zones naturals a la UE (denominada Natura 2000), d'acord amb el procediment i el calendari establerts en la Directiva d'Hàbitats (vegeu el quadre).

La xarxa Natura 2000 constarà de zones de protecció especial per a la conservació de les espècies d'aus incloses en la Directiva d'Aus, així com aus migratòries, i zones especials de conservació per a la conservació dels tipus d'hàbitats i espècies de fauna i flora inclosos en la Directiva d'Hàbitats.

La responsabilitat de proposar zones per a la xarxa Natura 2000 correspon abans de tot i sobretot als estats membres. La Directiva d'Hàbitats defineix tres fases per a l'establiment de la xarxa Natura 2000:

1. Cada Estat membre proposa una llista de llocs per al seu país.
2. Sobre la base de les llistes nacionals, la Comissió selecciona, d'acord amb cada Estat membre, una llista europea de zones d'importància comunitària.
3. Són llavors els estats membres els que han de designar-les com a zones especials de conservació per a l'any 2004.

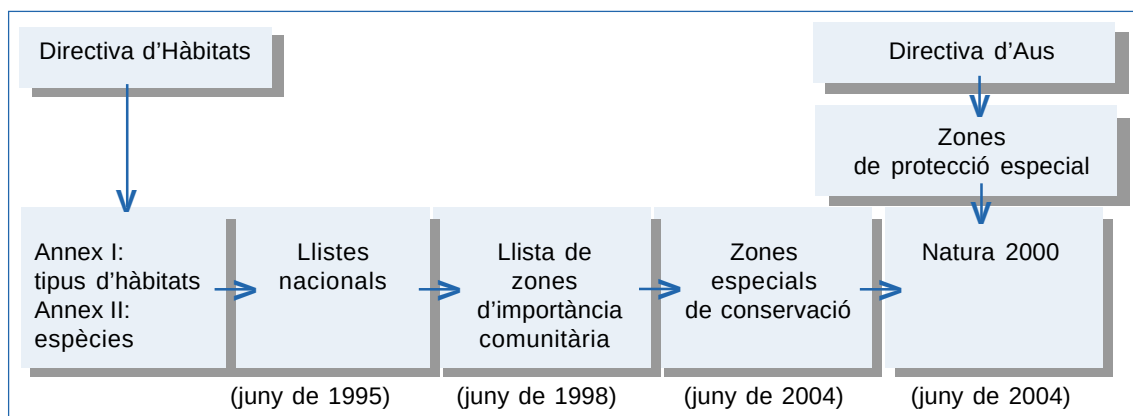
En el cas dels llocs designats per a la protecció de les aus, el procediment té una sola fase. L'Estat membre designa directament el lloc com a zona de protecció especial de Natura 2000.

El propòsit de la xarxa Natura 2000 és mantenir o restablir els hàbitats i les espècies incloses en les directives d'Hàbitats i d'Aus en un estat de conservació favorable dintre de la seva gamma natural. La qualificació d'un lloc com a zona d'importància comunitària no implica necessàriament que les activitats que allà es realitzin hagin de canviar o aturar-se. En realitat, la supervivència de moltes zones naturals depèn en gran mesura d'algunes activitats humanes (per exemple, de l'agricultura). Això es reflecteix també en la Directiva d'Hàbitats. Els estats membres poden escollir entre diversos mecanismes per administrar el lloc.

Hi haurà casos en què caldrà restringir o suprimir algunes activitats perquè representen un perill considerable per a les espècies o l'hàbitat a causa dels quals es proposa la qualificació de zona Natura 2000. Això ha d'estudiar-se cas per cas. Encara que no siguin obligatoris, la Directiva d'Hàbitats considera els plans de gestió com una eina útil per determinar què ha de fer-se per mantenir o restablir un lloc en un estat de conservació favorable. Aquests plans específics de zona ofereixen un bon mitjà de consulta amb grups locals d'interès, dins d'un esperit de cooperació i cogestió.

Encara que la Directiva d'Hàbitats no impedeixi necessàriament la realització de noves activitats en una zona de Natura 2000, el seu article 6 exigeix que els plans o programes nous que hagin de tenir-hi probablement una repercussió significativa siguin objecte d'una avaluació d'impacte ambiental adequada abans de posar-se en pràctica.

S'ha previst que més d'un 10% del territori de la UE sigui designat pels estats membres per a la seva inclusió a Natura 2000.

2. Agricultura

La forma d'utilitzar la terra té un important impacte sobre la biodiversitat. Algunes pràctiques la milloren, però d'altres suposen greus perills. L'agricultura és en el centre del dilema. És també un sector en el qual influeix considerablement la intervenció governamental. Algunes d'aquestes intervencions han donat lloc a pràctiques de cultiu que han perjudicat, més que promogut, la sostenibilitat. De vegades, no s'ha fomentat l'ús de pràctiques més sostenibles. D'altra banda, l'agricultura té també repercussions positives. Camps de cultiu i pastures formen part del món rural a l'igual que els boscos i les àrees naturals, i les explotacions agràries proporcionen hàbitats importants de vida salvatge. Així mateix, el sòl té un paper important en el cicle de l'aigua i en la neteja dels gasos nocius de l'aire. L'abandonament de l'agricultura podria provocar en ocasions un dany irreversible a hàbitats que depenen d'aquesta activitat. Des de la Cimera de la Terra celebrada a Rio l'any 1992, s'ha produït una creixent sensibilització dels agricultors sobre els beneficis potencials de pràctiques agràries saludables per al medi ambient. Tanmateix, aquest tipus de pràctiques no s'adoptarà en la mesura necessària tret que les polítiques agrària i mediambiental donin als agricultors les indicacions correctes.

La Comissió Europea ha publicat recentment les seves propostes legislatives per a la reforma de la política agrícola comuna en el context de l'Agenda 2000. Les reduccions de preus que ha suggerit, juntament amb l'augment dels pagaments directes i el reforç de les mesures agroambientals, faran possible una creixent integració de la problemàtica de la biodiversitat en la política agrícola. A més a més, la

consolidació del principi de subsidiarietat, en especial en relació amb el desenvolupament rural, hauria de donar lloc a programes millor adaptats a les necessitats locals.

En aquest context, les accions futures sobre biodiversitat han de tractar tant dels recursos genètics (espècies vegetals, races animals domèstiques, etc.) com dels ecosistemes generals en què es troben. Respecte dels ecosistemes, s'ha de reconèixer el paper de les comunitats agràries en el manteniment d'hàbitats seminaturals i els beneficis d'una agricultura no intensiva per hàbitats de fauna i flora silvestres. Cal mantenir alguns dels mètodes agrícoles tradicionals, en ocasions en zones marginals. D'altra banda, cal reduir els danys causats per altres pràctiques, com les repercussions de la contaminació d'algunes pràctiques de cultiu.

Els objectius són:

- Integració de la biodiversitat en la política agrícola comuna
- Promoció de mètodes de cultiu que potenciïn la biodiversitat
- Vinculació entre ajuda financera i condicions ambientals
- Promoció de normes de bona pràctica agrària
- Garantia de viabilitat de varietats vegetals importants, obtencions i races animals domèstiques
- Adaptació de mesures agroambientals existents
- Promoció de polítiques comercials que respectin les necessitats en matèria de biodiversitat
- Certificació d'agricultura orgànica i etiquetatge de productes «no perjudicials per a la biodiversitat».

Quadre 5. Agricultura: algunes de les iniciatives existents

- El Reglament (CE) núm. 1467/94 del Consell estableix un programa comunitari per a la conservació, caracterització, recol·lecció i utilització dels recursos genètics del sector agrícola (inclosa la silvicultura). Preveu la creació d'un inventari permanent de la situació i la naturalesa dels recursos genètics del sector agrícola en la Comunitat, així com una relació d'activitats en matèria de conservació. Alguns dels projectes finançats amb càrrec al programa inclouen caracterització de varietats vegetals.
- La legislació sobre contingut màxim de residus de plaguicides en cultius i productes de protecció vegetal fomenta la reducció de l'aplicació de productes químics en l'agricultura.
- El Reglament (CEE) núm. 2082/92, relatiu a la certificació de les característiques específiques dels productes agrícoles i alimentaris, estimula la utilització de mètodes de cultiu tradicionals i la producció de productes alimentaris tradicionals. D'altres reglaments i directives tracten de l'adquisició i comercialització de llavors i defineixen un marc per garantir que els compradors de la Comunitat rebin materials de reproducció conformes a la identitat varietal, en bon estat sanitari i de bona qualitat.
- L'antiga Directiva 75/268/CEE, sobre zones desfavorables i reformes dels fons agrícoles, ha facilitat ajudes per avaluar les repercussions ambientals de projectes de desenvolupament proposats.
- El Reglament agroambiental (CEE) núm. 2078/92 estableix un sistema comunitari d'ajudes d'acord amb el qual els estats membres han de crear règims de compensació per als agricultors que apliquen amb caràcter voluntari mesures agroambientals específiques, com per exemple un compromís per reduir durant cinc anys l'aplicació de fertilitzants i plaguicides, l'ús de pràctiques agràries més extensives, el manteniment de terres agrícoles i forestals abandonades o la retirada ecològica de terres a llarg termini (20 anys). A mitjans de l'exercici pressupostari 1997, s'havien signat 1,35 milions d'acords amb agricultors que es referien a 22,3 milions d'hectàrees (17% del total d'explotacions agràries de la UE).
- La iniciativa comunitària Leader II té per objecte ajudar a associacions rurals i administracions locals en les zones rurals i finançar mesures que tenen una repercussió positiva per a la biodiversitat, en particular l'agricultura biològica, la reducció de la contaminació, la gestió de l'aigua, la creació de parcs i la protecció d'hàbitats.

3. Pesca

En l'actualitat, les activitats humanes exerceixen una enorme pressió sobre el medi ambient marí i costaner. Per aquest motiu, és vital que el tema de la biodiversitat es prengui adequadament en consideració en l'estratègia pública de recursos marins, inclosa la pesca. Els recursos futurs de les comunitats pesqueres depenen de la conservació dels ecosistemes marins i costaners. Fins ara, la política pesquera comuna de la CE no ha aconseguit l'objectiu de pesca sostenible. Per aconseguir-lo, caldrà imposar controls efectius de les quantitats que es poden pescar i els nivells mínims de recursos pesquers que han d'estar protegits. La política pesquera comuna té els mitjans per a la consecució d'aquests objectius.

La integració d'objectius de biodiversitat en el sector pesquer exigeix que s'intervingui en tres nivells diferents: a) la conservació i utilització sostenible dels recursos pesquers, b) la protecció d'espècies no buscades i c) la prevenció de danys causats per l'aqüicultura.

Els objectius són:

- Crear zones d'exclusió de la pesca
- Promoure l'ús de mides de malla adequades
- Reduir l'impacte de les activitats humanes sobre espècies no buscades i ecosistemes marins i costaners
- Evitar danyar els hàbitats per la piscicultura
- Evitar la contaminació genètica.

Quadre 6. Pesca: algunes de les iniciatives existents

- S'ha avançat en matèria d'explotació sostenible de recursos pesquers amb mesures destinades a regular la flota pesquera de la Comunitat i amb l'aplicació del concepte de «totals admissibles de captures» o «esforç total admissible».
- La Comunitat ha adoptat una sèrie de mesures tècniques de conservació, entre les quals s'inclouen restriccions de la longitud de les xarxes i de la mida de les malles, zones pesqueres confinades o «vedats de pesca» on la pesca està limitada i arts selectives com les peces amb malles de mida diferent.
- Els fons pesquers de la Comunitat s'estan utilitzant cada vegada en major mesura per a la conservació: la Comunitat està facilitant 100 milions d'ecus a comunitats pesqueres italianes per protegir les existències de peix espasa i facilitar el compliment de noves reglamentacions per restringir l'ús de llargues xarxes de deriva.
- Aquest any, la Comissió proposarà en el Consell de Pesca que s'adopti una prohibició sobre importació de tonyina proposada per la Comissió Internacional per a la Conservació de la Tonyina Atlàntica. Juntament amb l'aplicació de la prohibició, la Comissió proposarà l'establiment de quotes de tonyina.
- Després de l'adopció pel Consell de Pesca d'un informe sobre l'impacte biològic de la pesca, la Comissió ha demanat al Consell Internacional per a l'Exploració del Mar (CIEM) que prepari un programa de treball per a l'establiment de prioritats científiques i assessoria de gestió.

4. Política regional i ordenació del territori

Les polítiques regionals i l'ordenació del territori poden tenir un paper important en la conservació de la biodiversitat. En l'àmbit local, la planificació pot estimular l'associació entre autoritats locals, indústria, ONG i d'altres actors en posar de manifest els beneficis d'una utilització sostenible del territori. A una escala més àmplia, pot ajudar a coordinar diferents sectors del govern en definir uns objectius comuns a llarg termini. La planificació hauria de promoure una utilització sostenible del territori i, al mateix temps, garantir que l'activitat econòmica es distribueixi considerablement entre diferents àrees geogràfiques. En aquest camp, s'està fent alguna cosa en virtut de la iniciativa denominada Perspectiva Europea d'Ordenació del Territori (PEOT). Els problemes de la biodiversitat haurien també de tenir-se en compte plenament en les decisions sobre ajuda regional. S'ha de parar una atenció especial a les zones rurals i a la necessitat, en molts casos, d'un funcionament adequat de l'agricultura per evitar pèrdues de biodiversitat i danys als hàbitats.

L'Agenda 2000 de la Comissió Europea, que té per objectiu una Unió Europea més forta i àmplia, estableix l'evolució general del desenvolupament futur de les polítiques de la Unió en matèria de cohesió econòmica i social. Per garantir que aquests esforços de la Unió condueixin a un model sostenible de desenvolupament, l'estratègia de la Comunitat en matèria de biodiversitat defineix com s'ha d'integrar la problemàtica de la biodiversitat en la política regional i d'ordenació del territori.

Els objectius són:

- Promoure opcions adequades d'ordenació del territori
- Promoure la gestió i planificació integrades de les zones costaneres
- Fomentar un desenvolupament regional sostenible
- Garantir que els Fons Estructurals i el Fons de Cohesió potenciïn la biodiversitat.

Quadre 7. Contribucions dels Fons Estructurals i del Fons de Cohesió a favor de mesures directes sobre medi ambient

Fons estructurals	Total (milers de milions d'ecus a preus de 1994)	Percentatge sobre el total
Objectiu núm. 1 (1994-1999), total	93,8	
medi ambient	8,3	8,9
Objectiu núm. 2 (1994-1996), total	6,9 ⁽¹⁾	
medi ambient	3,9	5,7
Objectiu núm. 5b) (1994-1999), total	6,1	
medi ambient	7,2	11,7
Fons de Cohesió	Quatre països	
1993, total	1,5 ⁽²⁾	
medi ambient	0,6	38,7
1994, total	1,8	
medi ambient	0,9	49,8
⁽¹⁾ Aquesta xifra, que no inclou les contribucions a Àustria, Finlàndia i Suècia els anys 1995 i 1996, s'actualitzarà a començaments de 1998 a fi d'incloure les ajudes concedides corresponents a 1997 i 1998.		
⁽²⁾ Preus de 1993.		
N.B.: A més d'aquestes mesures mediambientals directes, altres nombroses iniciatives finançades pel Fons de Cohesió i els Fons Estructurals tenen repercussions directes o indirectes sobre la biodiversitat.		
<i>Font:</i> Informe d'aplicació del Cinquè Programa de medi ambient.		

5. Boscos

Els boscos contenen la major proporció de diversitat biològica de tots els ecosistemes principals. Tenen també una gran importància per combatre el canvi climàtic i minimitzar els seus efectes sobre altres ecosistemes. Moltes comunitats rurals depenen dels boscos per viure. D'aquesta forma, són recursos vitals per a les generacions actuals i futures. La política forestal ha de mantenir l'equilibri entre les necessitats de biodiversitat, la salut dels boscos i la producció sostenible de matèries primeres i productes requerits per la societat. A escala global, tots els tipus de boscos (tropicals, boreals, etc.) estan ara més amenaçats que en el passat. Moltes zones pateixen danys importants provocats per l'activitat de l'home. La Comunitat ha reconegut la importància d'aturar i invertir aquest cicle de destrucció. Ha fet de la gestió sostenible dels boscos una pedra angular de les seves polítiques de cooperació al desenvolupament. Ha donat suport a una sèrie d'iniciatives internacionals sobre aquesta qüestió a la Cimera de Rio, a les Nacions Unides i en altres fòrums i ha adoptat diverses iniciatives sobre protecció dels boscos en la CE.

La Comunitat ha acceptat les resolucions adoptades en conferències ministerials sobre la

protecció de boscos a Europa. D'acord amb aquestes resolucions, la Comunitat fomenta la conservació dels boscos, incloses mesures per a la plantació de noves masses forestals (reforestació), la millora de les zones de boscos i la transformació inicial de productes forestals.

Els objectius són:

- Desenvolupar i posar en pràctica l'estratègia de la UE per a la conservació i utilització dels boscos
- Garantir que en la gestió sostenible dels boscos es té plenament en compte la biodiversitat
- Garantir a la biodiversitat els beneficis de les ajudes per a la silvicultura.
- Garantir que els plans de reforestació no perjudiquin paratges i ecosistemes de valor ecològic
- Promoure la investigació internacional sobre repercussions del canvi climàtic sobre els ecosistemes forestals.

Quadre 8. Boscos: algunes de les iniciatives existents

- El sistema comunitari de preferències generalitzades (SPG) disposa que es concedeixin tarifes comercials preferencials a països en desenvolupament, que apliquin les normes sobre gestió sostenible dels boscos de l'Organització Internacional de les Fustes Tropicals.
- En els acords bilaterals de la Comunitat amb països en desenvolupament, s'insisteix en la gestió sostenible dels boscos, a través, per exemple, d'un Protocol sobre gestió sostenible dels recursos forestals que es va adjuntar al Conveni de Lomé (marc de les relacions de la Comunitat amb els estats d'Àfrica, del Carib i del Pacífic).
- L'any 1991, es va crear un pressupost específic per a boscos tropicals amb una dotació pressupostària de 50 milions d'ecus per a 1997. Juntament amb altres programes de silvicultura tropical finançats per la Comunitat, incloses activitats d'investigació i supervisió, el total de despesa comunitària en boscos tropicals, se situa a l'entorn de 100 milions d'ecus a l'any. Les principals àrees d'activitat finançades són la gestió sostenible de zones protegides i l'explotació sostenible de recursos forestals, amb ajudes especials per a pobles indígenes.
- La iniciativa FAIR, del Quart Programa marc d'investigació de la Comunitat, es proposa identificar mètodes i indicadors per supervisar i avaluar la biodiversitat dels boscos a Europa.
- L'any 1992, com a part de les reformes de la política agrícola comuna, es va adoptar un Programa comunitari d'ajudes per a mesures forestals en l'agricultura [inclòs el Reglament (CEE) núm 2080/92, pel qual s'estableix un règim comunitari d'ajudes a les mesures forestals en l'agricultura]. El pressupost disponible per a 1993-1997 era de 1.325 milions d'ecus. A 30 d'abril de 1996, s'havien plantat 550.000 hectàrees amb aquest Programa.
- Un pla comunitari per protegir els boscos de la contaminació atmosfèrica estableix un sistema de control intensiu dels ecosistemes forestals.

6. Energia i transport

Els sectors d'energia i transport afecten la biodiversitat a escala mundial, regional i local. A escala mundial, les emissions de combustibles fòssils han contribuït a la formació de gasos amb efecte d'hivernacle. Els canvis climàtics a què donaran lloc segons les previsions suposaran una pressió addicional sobre uns ecosistemes que ja pateixen les repercussions de la contaminació, la demanda de recursos i la gestió inadequada.

A escala regional, la utilització de combustibles fòssils augmenta els nivells d'acidesa d'aigües interiors i sòls i perjudica els boscos. Tot això, a la vegada, incrementa les pèrdues d'espècies i els danys als ecosistemes.

A escala local, el desenvolupament de les infraestructures d'energia i de transport (centrals d'energia, carreteres, etc.) pot causar danys directes als ecosistemes i hàbitats i afectar les espècies silvestres de forma més indirecta.

Les estratègies de la Comunitat en matèria de canvi climàtic i acidificació, juntament amb una planificació territorial adequada i mecanismes d'avaluació del medi ambient, ofereixen eines per aconseguir els objectius d'integració en aquests àmbits. Les decisions de la Conferència de Kyoto han d'aplicar-se de forma que es tinguin en compte les seves implicacions sobre la biodiversitat.

Els objectius són:

- Posar en pràctica les estratègies en matèria de pluja àcida i canvi climàtic
- Minimitzar els efectes sobre la biodiversitat dels projectes de construcció en els camps d'energia i transport
- Tenir en compte la biodiversitat en decisions sobre energia en virtut de polítiques regionals.

7. Turisme

La biodiversitat pot ser important per al turisme i el turisme pot ser-ho per a la biodiversitat. Per funcionar bé, el turisme necessita un medi ambient sa. Això pot contribuir també a augmentar la sensibilitat de l'opinió pública sobre la biodiversitat. El turisme sostenible pot proporcionar recursos extraordinaris a comunitats locals i animar-les a protegir el medi ambient, encara que hi ha un límit per al benefici econòmic que una comunitat gran pot obtenir de plans en què participi un nombre reduït de turistes. Tanmateix, altres formes de turisme poden ser un perill directe per a la conservació d'espècies i hàbitats. En línies generals, s'hauria de fomentar el turisme que ajuda la biodiversitat. Haurà de prestar-se atenció especial a les repercussions sobre possibles zones de Natura 2000.

Els objectius són:

- Avaluar la capacitat de suportar el turisme de diferents ecosistemes i hàbitats
- Intercanviar millors pràctiques entre els diferents participants
- Promoure directrius internacionals de turisme sostenible.

Quadre 9. Transport, energia i turisme: algunes de les iniciatives existents

Energia

- La Comunitat ha acordat una reducció del 8% de les emissions d'un grup de sis gasos amb efecte d'hivernacle en el període 2008-2012, en comparació amb els nivells de 1990.
- Els programes de conservació de l'energia i de tecnologies energètiques contribueixen a la consecució dels objectius de la Comunitat respecte de la reducció de les emissions de CO₂. El Programa SAVE, per exemple, es basa en la millora de l'eficiència energètica a través de mesures legislatives i administratives, com ara normes de rendiment energètic per a edificis i mesures pilot no tècniques en els sectors industrial i domèstic. El Programa s'ha ampliat per a un nou període de cinc anys a partir de 1996, amb un pressupost de 45 milions d'ecus.

Transport

- Hi ha un gran nombre d'iniciatives sobre les repercussions adverses de les emissions de vehicles, incloses les emissions àcides; la Comissió ha presentat recentment propostes de directives per establir límits nacionals d'emissions per a SO₂, NO₂, NH₃ i compostos orgànics volàtils (COV).
- La col·laboració entre la Comissió Europea i els sectors europeus del petroli i l'automòbil s'ha ampliat per incloure els estats membres i les organitzacions no governamentals (ONG) en l'elaboració de propostes per fixar normes en matèria de qualitat dels combustibles i les emissions des de l'any 2005.
- La Comissió ha desenvolupat una estratègia per al control de les emissions atmosfèriques produïdes pel transport per carretera i està treballant en un bloc de mesures per reduir les emissions del transport per carretera l'any 2010 entre el 40 i el 50%.
- * S'han començat a fer avaluacions de corredors pilot de trams de la xarxa transeuropea de transport. La Comissió, en cooperació amb l'Agència Europea del Medi Ambient, està portant a terme una avaluació ambiental, estratègica pilot de tota la xarxa transeuropea, incloses les repercussions sobre la natura i la biodiversitat.

Turisme

Una sèrie de projectes del Pla d'acció de la Comunitat per al foment del turisme tracta del turisme sostenible. S'inclouen aquí la creació d'un Premi europeu de turisme i medi ambient i el finançament per a un projecte (en associació amb el Consell Mundial de Viatges i Turisme) de xarxa comunitària europea de viatges i turisme mediambiental (Econett) per difondre informació i assessorar la indústria i el públic.

Nacions
unides

Comissió
Europea

8. Desenvolupament i cooperació econòmica

Els països en desenvolupament i les economies de transició (Europa central i oriental) compten amb una gran varietat d'hàbitats i ecosistemes, molts dels quals són danyats per l'activitat humana. Entre les raons subjacents, es pot esmentar el creixement de la població, les migracions i la pobresa, que provoquen canvis en la utilització del territori i un ús insostenible dels recursos naturals. Les repercussions són especialment agudes en els estats formats per illes petites. El Conveni reconeix el paper de la cooperació per al desenvolupament a l'hora d'aconseguir els objectius en matèria de biodiversitat. Reconeix també que els països tenen dret a explorar els seus propis recursos naturals a través de les seves polítiques de medi ambient. La cooperació de la Comunitat en matèria d'ajuda al desenvolupament ha de tenir un paper important a l'hora d'ajudar aquests països, que no són membres de la CE, a aconseguir els objectius de biodiversitat. Pot millorar, per exemple, el nivell de capacitat tècnica o estudiar formes de facilitar informació especialitzada disponible en recopilacions científiques en la Comunitat. La Comissió ha de garantir també que les activitats finançades en el marc del programa PHARE d'ajuda a Europa central i oriental no causen danys en zones d'alt valor en matèria de biodiversitat.

L'Agenda 2000 per a una Unió Europea més àmplia i forta, recentment adoptada per la Comissió, exposa la visió per al futur de la Unió en el món i una estratègia d'ampliació. En aquest context, l'estratègia comunitària de biodiversitat defineix com s'ha de tenir en compte la problemàtica de la biodiversitat en les polítiques d'ajuda al desenvolupament i cooperació econòmica.

Els objectius són:

- Integrar els objectius de biodiversitat i els mètodes d'avaluació d'impacte ambiental en les iniciatives comunitàries de desenvolupament i cooperació econòmica.
- Afavorir la utilització sostenible dels recursos naturals
- Reforçar la capacitat d'entitats importants a tercers països
- Coordinar la seva estratègia amb les adoptades per tercers països
- Coordinar les activitats de la Comunitat, els estats membres i altres patrocinadors i institucions internacionals.

Quadre 10. Desenvolupament i cooperació econòmica: algunes de les iniciatives existents

- En el període 1991-1995, la Comissió Europea va destinar a projectes de medi ambient uns 1.339 milions d'ecus, un 8,5% del total de compromisos de la Comunitat per a països en desenvolupament de les regions d'Àsia, Amèrica Llatina, el Mediterrani i Àfrica, el Carib i el Pacífic. Aproximadament un 6% del total es va destinar a projectes específics en el camp de la biodiversitat.
- El Reglament (CE) núm. 722/97 del Consell, relatiu a accions realitzades en els països en desenvolupament en l'àmbit del medi ambient en una perspectiva de desenvolupament sostenible, disposa la concessió de subvencions per valor de 45 milions d'ecus a una sèrie de beneficiaris per al període 1997-1999. Entre les activitats a realitzar, s'inclouen la conservació de la diversitat biològica i iniciatives específiques destinades a protegir ecosistemes i hàbitats.
- Una Resolució de 1996 del Consell i els estats membres sobre avaluació mediambiental en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament estableix un marc per a l'avaluació de l'impacte ambiental en projectes de cooperació al desenvolupament.
- Hi ha iniciatives per desenvolupar una estratègia específica per als pobles indígenes en el camp de la cooperació al desenvolupament.
- El programa comunitari PHARE té com a objectiu ajudar els països d'Europa central i oriental (PECO) a establir vincles polítics i econòmics més estrets amb la Unió Europea. El medi ambient s'ha considerat prioritari des de l'inici del programa, amb especial atenció a la biodiversitat. Entre les iniciatives actuals, s'inclou un Programa sobre silvicultura i biodiversitat forestal en què participen diversos països i que compta amb una dotació de 600.000 ecus.
- El programa TACIS fomenta el desenvolupament de vincles entre la Unió Europea i els nous estats independents (antics membres de la Unió Soviètica) i facilita ajuda financera per sostenir el procés de transformació d'aquests països en economies de mercat i societats democràtiques. L'objectiu és que a l'entorn del 10% dels fons TACIS es destinin a projectes relacionats amb el medi ambient que inclogui els aspectes de conservació de la natura, suport a programes marítims regionals, projectes agroambientals, eficiència energètica, desenvolupament de programes nacionals d'acció en matèria de medi ambient i sensibilització de l'opinió pública sobre els problemes mediambientals.

